

Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή
Hellenic Parliamentary Budget Office

ΕΚΘΕΣΗ Α ΤΡΙΜΗΝΟΥ 2021

ΑΘΗΝΑ, Ιούνιος 2021

www.pbo.gr

Πρόλογος

Η παρούσα έκθεση του Γραφείου Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή αφορά το πρώτο τρίμηνο του 2021. Για τη σύνταξη της έκθεσης χρησιμοποιήθηκαν επίσημα δημοσιευμένα στοιχεία στα οποία μπορεί να μεταβεί κανείς μέσω των ηλεκτρονικών συνδέσμων στις υπογραμμισμένες λέξεις του κειμένου, αλλά και μη δημοσιευμένα στοιχεία που παρασχέθηκαν από τις αρμόδιες υπηρεσίες.

Ευχαριστούμε το Υπουργείο Οικονομικών (ιδιαίτερα το ΓΛΚ και τον ΟΔΔΗΧ), το Υπουργείο Εργασίας (ιδιαίτερα τις οικονομικές υπηρεσίες, τον e-ΕΦΚΑ, το ΚΕΑΟ και τον ΟΠΕΚΑ) και την ΑΑΔΕ για την παροχή πρόσθετων στοιχείων και διευκρινίσεων. Ενδεχόμενα λάθη και παραλείψεις είναι αποκλειστική ευθύνη του Γραφείου Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή.

Η Επιστημονική Επιτροπή:

Άγγελος Κανάς

Παναγιώτης Κωνσταντίνου

Ναπολέων Μαραβέγιας

Αθανάσιος Ταγκαλάκης

Ο Συντονιστής:

Φραγκίσκος Κουτεντάκης

[κενή σελίδα]

Περιεχόμενα

Σύνοψη	5
Summary	7
1. Μακροοικονομικές εξελίξεις	9
1.1. Διεθνές και ευρωπαϊκό περιβάλλον	9
1.2. Εγχώριο περιβάλλον.....	12
ΑΕΠ και συνιστώσες	12
Βραχυχρόνιοι δείκτες	13
Προβλέψεις και προοπτικές.....	13
Ρευστότητα.....	15
Πληθωρισμός	15
Εξωτερικός τομέας	16
Ανεργία.....	17
Απασχόληση	18
Ροές μισθωτής εργασίας	18
Αμοιβές.....	19
Διαθέσιμο εισόδημα	19
2. Δημοσιονομικές εξελίξεις	21
2.1. Δημοσιονομικό αποτέλεσμα Ελλάδας 2020	21
2.2. Δημοσιονομικό αποτέλεσμα χωρών Ευρωζώνης 2020	21
2.3. Δημοσιονομικά στοιχεία Ιανουαρίου - Απριλίου 2021	23
Μεθοδολογικές Διευκρινίσεις.....	25
2.4. Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις και απαιτήσεις Δημοσίου	26
Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις δημοσίου.....	26
Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις φορολογούμενων	27
Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις ασφαλισμένων	29
2.5. Δημόσιο χρέος.....	31
Οι αποδόσεις των δεκαετών τίτλων.....	31
Εκδόσεις ομολόγων και εντόκων γραμματίων	32
3. Διαρθρωτικές εξελίξεις.....	33
3.1. Κοινωνική ασφάλιση.....	33
3.2. Κοινωνική πρόνοια.....	35
3.3. Τράπεζες.....	37

Ευρετήριο πινάκων

Πίνακας 1 ΑΕΠ και συνιστώσες, ποσοστιαίες μεταβολές (%).....	12
Πίνακας 2 Δημοσιονομικό Αποτέλεσμα ΓΚ 2020, ΔΥΕ Απρίλιος 2021.....	21
Πίνακας 3 Πρωτογενές ισοζύγιο, ισοζύγιο και ακαθάριστο χρέος Γενικής Κυβέρνησης χωρών Ευρωζώνης, κατά ESA, ΔΥΕ, % του ΑΕΠ, 2020	22
Πίνακας 4 Εκτέλεση Προϋπολογισμού Γενικής Κυβέρνησης Ιανουαρίου - Απριλίου, σε εκατ. ευρώ	24
Πίνακας 5 Κατανομή πλήθους οφειλετών με χρέη προς τη Φορολογική Διοίκηση	28
Πίνακας 6 Κατανομή ληξιπρόθεσμων οφειλών προς τη Φορολογική Διοίκηση, σε εκατ. ευρώ	29
Πίνακας 7 Κατανομή πλήθους μητρώων οφειλετών με χρέη προς τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης.....	30
Πίνακας 8 Κατανομή κύριων οφειλών προς τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης, σε εκατ. ευρώ	31
Πίνακας 9 Εκτέλεση προϋπολογισμού κοινωνικής ασφάλισης, Ιανουάριος – Μάρτιος 2021, σε εκατ. ευρώ.....	33
Πίνακας 10 Αριθμός και εκτιμώμενα ποσά εκκρεμών και ληξιπρόθεσμων αιτήσεων συνταξιοδότησης στο τέλος κάθε τριμήνου κατά τα έτη 2019-2021 (ποσά σε ευρώ).....	34
Πίνακας 11 Δαπάνη καταβολής επιδομάτων ΟΠΕΚΑ, Α τρίμηνο 2020-2021, σε ευρώ	35
Πίνακας 12 Αριθμός δικαιούχων επιδομάτων ΟΠΕΚΑ, 1ο τρίμηνο 2020-2021	36

Ευρετήριο διαγραμμάτων

Διάγραμμα 1 Δείκτης αβεβαιότητας διεθνούς οικονομικής πολιτικής (GEPU)	10
Διάγραμμα 2 Πληθωρισμός εναρμονισμένου δείκτη και "πυρήνας" πληθωρισμού	16
Διάγραμμα 3 Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών Ιανουαρίου-Μαρτίου, σε εκατ. ευρώ	17
Διάγραμμα 4 Ποσοστό ανεργίας, Ελλάδα και Ευρωζώνη.....	18
Διάγραμμα 5 Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις Γενικής Κυβέρνησης, σε εκατ. ευρώ.....	26
Διάγραμμα 6 Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις φορολογούμενων, σε εκατ. ευρώ	27
Διάγραμμα 7 Εισπράξεις-διαγραφές και νέα ληξιπρόθεσμα, σε εκατ. ευρώ	28
Διάγραμμα 8 Αποδόσεις δεκαετών ομολόγων	31
Διάγραμμα 9 Εξέλιξη μη εξυπηρετούμενων δανείων, σε δις ευρώ	37

Σύνοψη

Οι οικονομικές εξελίξεις στο πρώτο τρίμηνο του 2021 είναι ενθαρρυντικές, δεδομένων των συνθηκών. Η ετήσια μεταβολή του ΑΕΠ στο πρώτο τρίμηνο του 2021 ήταν -2,3%, καταγράφοντας σαφώς ηπιότερη ύφεση από όλες τις προβλέψεις, συμπεριλαμβανομένης εκείνης του Γραφείου Προϋπολογισμού. Εφόσον τα επόμενα τρίμηνα εξελιχθούν σύμφωνα με τις εκτιμήσεις, η ετήσια μεγέθυνση αναμένεται να υπερβεί το βασικό μας σενάριο (2,7%), και να κινηθεί κοντύτερα στο θετικό σενάριο μεταξύ 3,6% και 4,8%. Σε θετική κατεύθυνση κινήθηκαν και οι σημαντικότερες μακροοικονομικές μεταβλητές: η ανεργία παραμένει σταθερή, ο αποπληθωρισμός περιορίζεται και το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών βελτιώνεται. Επίσης, αξιοσημείωτη επιτυχία είχε και η πρόσφατη έκδοση δεκαετούς ομολόγου, με το spread σε σχέση με το γερμανικό ομόλογο να μειώνεται κάτω από τις 100 μονάδες. Οι βραχυχρόνιοι δείκτες, τέλος, κατέγραψαν σημαντική βελτίωση τον Μάιο με τη μερική άρση των περιοριστικών μέτρων και την επιτάχυνση του εμβολιαστικού προγράμματος.

Η καλύτερη του αναμενόμενου πορεία της οικονομικής δραστηριότητας κατά το πρώτο τρίμηνο δεν πρέπει να υπερτιμηθεί καθώς οι οικονομικές προκλήσεις και αβεβαιότητες θα διατηρηθούν και μετά το τέλος της πανδημίας. Βραχυπρόθεσμα, η κρίσιμη αβεβαιότητα είναι η εξέλιξη της υγειονομικής κατάστασης που αναμένεται να επηρεάσει την οικονομική δραστηριότητα των επόμενων τριμήνων. Η χώρα μας βρίσκεται πάνω από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο στο ποσοστό του πλήρως εμβολιασμένου πληθυσμού αλλά ξεπερνάει τον ευρωπαϊκό μέσο όρο στην αναλογία των ημερήσιων κρουσμάτων και θανάτων. Αυτό δείχνει ότι παρά την αποτελεσματικότητα της πορείας των εμβολιασμών, η αποτελεσματικότητα των περιοριστικών μέτρων και της νοσοκομειακής περίθαλψης παραμένει σχετικά χαμηλή. Συνέπεια αυτής της αναντιστοιχίας είναι η καθυστερημένη άρση των περιοριστικών μέτρων και η διατήρηση της πίεσης στο σύστημα υγείας, με αρνητικές οικονομικές συνέπειες που εκδηλώνονται κυρίως μέσω του τουρισμού. Η ελκυστικότητα της Ελλάδας ως προορισμού και οι περιορισμοί που θέτουν τα κράτη προέλευσης στους πολίτες τους που ταξιδεύουν στη χώρα μας, εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την υγειονομική της εικόνα. Είναι επομένως σημαντικό να βελτιωθεί αυτή η εικόνα και να προσεγγίσει γρήγορα τον ευρωπαϊκό μέσο όρο πριν την ολοκλήρωση της τουριστικής περιόδου.

Μεσοπρόθεσμα, οι αβεβαιότητες συνδέονται με την άρση των έκτακτων επεκτατικών μέτρων δημοσιονομικής και νομισματικής πολιτικής. Αυτή η μεταστροφή της οικονομικής πολιτικής αποτελεί μια μείζονα πρόκληση τόσο από μακροοικονομική όσο και από δημοσιονομική σκοπιά. Η μακροοικονομική αφορά τις επιχειρήσεις που λάμβαναν για μεγάλο χρονικό διάστημα μεταβιβαστικές πληρωμές από τον κρατικό προϋπολογισμό και οι οποίες, πλέον, θα επαναλειτουργήσουν χωρίς την κρατική στήριξη. Η παρατεταμένη διακοπή της παραγωγικής τους λειτουργίας ενδέχεται να έχει προκαλέσει μόνιμες απώλειες, εξαιτίας της απαξίωσης του κεφαλαιακού αποθέματος και των εργασιακών δεξιοτήτων. Με δεδομένο ότι η δημοσιονομική επέκταση δεν ήταν δυνατόν να αντισταθμίσει πλήρως τις απώλειες της πανδημίας, θα υπάρχουν επιχειρήσεις και νοικοκυριά με συσσωρευμένα χρέη που θα χρειαστούν πρόσθετη ρευστότητα για να τα εξυπηρετήσουν. Η υπερβάλλουσα ρευστότητα

που έχει συσσωρευτεί στο τραπεζικό σύστημα λόγω των ειδικών νομισματικών συνθηκών και των αυξημένων αποταμιεύσεων δεν μπορεί να καλύψει αυτές τις ανάγκες. Αντίθετα, αναμένεται να στραφεί προς τη χρηματοδότηση νέων επενδυτικών σχεδίων σε ανερχόμενους κλάδους, όπως άλλωστε προβλέπει και το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Τίθεται, επομένως, το ζήτημα της ανακατανομής του κεφαλαίου και της απασχόλησης από τους κλάδους που αδυνατούν να επιστρέψουν στα προηγούμενα επίπεδα οικονομικής δραστηριότητας προς τους δυναμικούς κλάδους που πληρούν κριτήρια μακροχρόνιας βιωσιμότητας. Μια τέτοια διαδικασία δεν είναι ούτε γρήγορη ούτε ομαλή. Θα πρέπει, εκτός από τη στήριξη των ανερχόμενων κλάδων, να υπάρξει και μέριμνα για τη διευκόλυνση της μετάβασης των συντελεστών παραγωγής από τους φθίνοντες κλάδους.

Οι μακροοικονομικές αβεβαιότητες μεταφέρονται και στα δημόσια οικονομικά. Σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σταθερότητας, η άρση των έκτακτων μέτρων θα προκαλέσει μια δημοσιονομική βελτίωση κατά 7 περίπου μονάδες ΑΕΠ (από -7,2% το 2021 σε -0,3% το 2022). Η πραγματοποίηση αυτής της πρόβλεψης εξαρτάται από την ομαλή επαναφορά της οικονομικής δραστηριότητας. Τα νοικοκυριά και οι επιχειρήσεις που αδυνατούν να επιστρέψουν στα προηγούμενα επίπεδα εισοδήματος είναι αναμενόμενο να μην μπορούν να αποπληρώσουν τις τρέχουσες και τις συσσωρευμένες φορολογικές και ασφαλιστικές τους υποχρεώσεις. Ο δημόσιος τομέας ίσως χρειαστεί να τους παρέχει πρόσθετη οικονομική στήριξη, αφενός για να καλύψουν τις βασικές τους ανάγκες και αφετέρου για να διευκολύνει τη μετάβασή τους σε πιο παραγωγικούς κλάδους και δραστηριότητες. Επομένως, υπάρχουν σημαντικοί κίνδυνοι στη διαδικασία αποκατάστασης της δημοσιονομικής ισορροπίας, τόσο από την πλευρά των εσόδων όσο και από την πλευρά των δαπανών, οι οποίοι θα πρέπει να παρακολουθούνται στενά.

Με βάση τα παραπάνω, οι απώλειες που προκάλεσε η πανδημία και το κόστος των παρεμβάσεων για τον περιορισμό των επιπτώσεων δεν θα εξαφανιστούν μόλις τελειώσει η πανδημία. Η επαναφορά στην ανάκαμψη δεν αρκεί να ιδωθεί μόνο μέσα από τα συνολικά μεγέθη και τους μέσους όρους, αλλά πρέπει να λάβει υπόψη και τις έντονες ασυμμετρίες μεταξύ κλάδων, νοικοκυριών και επιχειρήσεων. Το ζήτημα των ανισοτήτων δεν έχει λάβει τη δέουσα προσοχή και ενδέχεται να αποδειχθεί σημαντικότερο στα επόμενα χρόνια. Σε πρόσφατο δοκίμιο εργασίας του ΔΝΤ, διαπιστώθηκε η διαχρονική θετική συσχέτιση μεταξύ πανδημιών και κοινωνικής έντασης. Οι πανδημίες επηρεάζουν αρνητικά την οικονομική μεγέθυνση και εντείνουν την ανισότητα, δημιουργώντας συνθήκες που οξύνουν τις κοινωνικές εντάσεις. Οι κοινωνικές εντάσεις, με τη σειρά τους, προκαλούν πρόσθετες μειώσεις στην οικονομική μεγέθυνση, δημιουργώντας έναν φαύλο κύκλο. Το πρόβλημα μπορεί να εκδηλωθεί εντονότερα σε χώρες με σχετικά αδύναμο θεσμικό πλαίσιο και μηχανισμούς κοινωνικής προστασίας, όπως η Ελλάδα, και να δημιουργήσει περισσότερες αβεβαιότητες για την επόμενη μέρα.

Summary

Economic developments in the first quarter of 2021 are encouraging, given the current conditions. The annual change in GDP in the first quarter of 2021 was -2.3%, recording a milder recession relative to all forecasts, including that of the Parliamentary Budget Office. If next quarters perform according to estimates, the annual growth is expected to exceed our baseline scenario (2.7%), and move closer to the positive scenario between 3.6% and 4.8%. Other macroeconomic variables also moved in a positive direction: unemployment remained stable, deflation slowed down, and the current account balance improved. The recent issue of a ten-year bond was also a remarkable success, with the spread with the German bund falling below 100 basis points. Moreover, short-term indicators improved significantly in May with the partial lifting of restrictive measures and the acceleration of the vaccination rollout.

The better-than-expected economic performance in the first quarter should not be overestimated as economic challenges and uncertainties will persist even after the end of the pandemic. In the short term, a critical source of uncertainty is the evolution of the public health situation that is expected to affect economic activity in the coming quarters. Our country stands above the European average in terms of the percentage of fully vaccinated population, but exceeds the European average in the ratio of daily cases and deaths. This shows that despite the effectiveness of the vaccination programme, the effectiveness of restrictive measures and hospital care remains relatively low. The consequence of this discrepancy is the delayed lifting of restrictive measures and the maintenance of pressure on the health system, with negative economic consequences manifested mainly through tourism. The attractiveness of Greece as a tourist destination and the restrictions imposed by the countries of origin on their citizens travelling to our country, depend to a large extent on Greece's public health outlook. It is therefore important to improve this outlook and quickly approach the European average before the end of the tourist season.

In the medium term, uncertainties are linked to the lifting of exceptional expansionary fiscal and monetary policy measures. This shift in economic policy is a major challenge from both a macroeconomic and a fiscal perspective. In macroeconomic terms, business that relied on transfer payments from the state budget for a prolonged period, will now have to operate without government support. The long interruption of their activity might have caused permanent damages due to capital devaluation and loss of labour skills. Given that fiscal expansion could not fully offset the pandemic losses, certain businesses and households accumulated debt and will need additional liquidity to service it. Excess liquidity accumulated in the banking system due to special monetary conditions and increased savings cannot meet these needs. Instead, it is expected to finance new investment projects in growing sectors, as provided for in the National Recovery and Resilience Plan. A natural question that therefore arises is about the relocation of capital and employment from sectors that are unable to return to previous levels of economic activity towards dynamic sectors with long-term sustainability. Such a process will be neither fast nor smooth. In addition to supporting growing industries, care should be taken to facilitate the transfer of factors of production from declining sectors.

Macroeconomic uncertainties are also affecting public finances. According to the [Stability Programme](#), the lifting of the emergency measures will cause a fiscal improvement equal to around 7 percentage points of the GDP (from -7.2% in 2021 to -0.3% in 2022). The realisation of this forecast depends on the recovery of economic activity. Households and businesses that are unable to return to previous activity levels are likely to be unable to repay their current and accumulated tax and social liabilities. The public sector may need to provide additional financial support, in order to assist them in their basic needs and facilitate their transition to more productive sectors and activities. Therefore, there are significant risks in the process of restoring the fiscal balance, both in terms of revenue and expenditure, which should be closely monitored.

Based on the above, we understand that losses caused by the pandemic and the interventions to reduce its effects will not dissipate once the pandemic is over. The return to recovery should not be examined only through overall figures and averages. Strong asymmetries between sectors, households and businesses should also be taken into account. Inequality has not received enough attention and may prove to be more crucial in the coming years. A recent [IMF working paper](#) found a positive correlation between pandemics and social tensions over time. Pandemics negatively affect economic growth and intensify inequality, creating conditions that aggravate social tensions. Social tensions, in turn, cause additional decline in economic growth, creating a vicious circle. The problem may be more pronounced in countries with relatively weak institutional frameworks and social protection mechanisms, such as Greece, and create more uncertainty for the day after.

1. Μακροοικονομικές εξελίξεις

1.1. Διεθνές και ευρωπαϊκό περιβάλλον

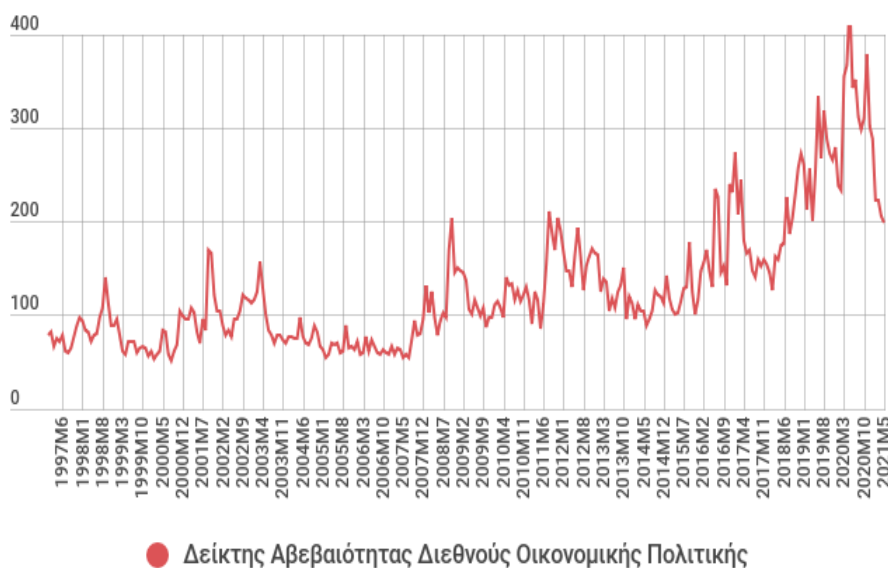
Η παγκόσμια οικονομία κατέγραψε ύφεση 3,3% το 2020 και αναμένεται να εισέλθει σε ανοδική τροχιά το 2021 και το 2022, ωστόσο οι προοπτικές είναι εξαιρετικά αβέβαιες. Οι μεταλλάξεις του ιού και ο μεγάλος αριθμός ανθρώπινων απωλειών αυξάνει τις ανησυχίες, παρά την αισιοδοξία που αποπνέει ο ρυθμός εξέλιξης των εμβολιασμών. Η οικονομική ανάκαμψη διαφέρει τόσο μεταξύ χωρών όσο και μεταξύ των τομέων της οικονομίας, αντικατοπτρίζοντας την ασυμμετρία τόσο της έντασης των διαταραχών της πανδημίας όσο και της αποτελεσματικότητας των μέτρων στήριξης. Η προοπτική της παγκόσμιας οικονομίας συνεπώς δεν εξαρτάται μόνο από το αποτέλεσμα της μάχης μεταξύ του ιού και των εμβολίων, αλλά και από την αποτελεσματικότητα της εφαρμοζόμενης οικονομικής πολιτικής.

Παρά την αβεβαιότητα, όλες οι προβλέψεις για το τρέχον και το επόμενο έτος αναθεωρούνται προς τα πάνω. Σύμφωνα με το ΔΝΤ (WEO, Απρίλιος 2021) η παγκόσμια μεγέθυνση προβλέπεται στο 6,0% για το 2021 και στο 4,4% για το 2022 (από 5,5% και 4,2%, στις προηγούμενες προβλέψεις). Ο ΟΟΣΑ στην πρόσφατη επικαιροποίηση των προβλέψεων του εκτιμά ότι η παγκόσμια οικονομία θα μεγεθυνθεί με ρυθμό 5,8% και 4,4% το 2021 και το 2022 (από 5,6% και 4,0% στην προηγούμενη πρόβλεψη).

Στην Ευρωζώνη, η ύφεση διαμορφώθηκε στο 6,6% το 2020 και το ΔΝΤ προβλέπει ρυθμούς μεγέθυνσης για το τρέχον και το επόμενο έτος, 4,4% και 3,8% αντίστοιχα. Η πρόβλεψη του ΟΟΣΑ για την Ευρωζώνη (Μάιος 2021) είναι 4,3% για το 2021 και 4,4% για το 2022 (από 3,9% και 3,8% στις προβλέψεις του Μαρτίου). Τους ίδιους ρυθμούς μεγέθυνσης με τον ΟΟΣΑ έχει και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις εαρινές της προβλέψεις καθώς αναθεώρησε προς τα πάνω το 3,8% και για τα δύο έτη των χειμερινών προβλέψεων.

Σημαντική αύξηση κατέγραψε και ο δείκτης αβεβαιότητας παγκόσμιας οικονομικής πολιτικής (Global Economic Policy Uncertainty, GEPU) που διαμορφώθηκε σε ιστορικά υψηλά επίπεδα από τον Απρίλιο του 2020, ως συνέπεια αφενός της πανδημίας και αφετέρου της αβεβαιότητας για τα μέτρα οικονομικής πολιτικής. Ωστόσο, είναι εμφανής η υποχώρηση του δείκτη κατά τους πρώτους μήνες του 2021.

Διάγραμμα 1 Δείκτης αβεβαιότητας διεθνούς οικονομικής πολιτικής (GEPU)

Μεγάλες αβεβαιότητες περιβάλλουν σχεδόν κάθε πτυχή της πανδημίας και καθιστούν δύσκολη τη συνολική ποσοτική και ποιοτική αξιολόγηση της μεταβολής των οικονομικών μεγεθών. Τα νέα εμβόλια συμβάλλουν στην επιστροφή στη κανονικότητα, ωστόσο οι καθυστερήσεις στον εμβολιασμό και η εξάπλωση νέων μεταλλάξεων εντείνουν την αβεβαιότητα. Η αυξημένη αβεβαιότητα καθιστά δύσκολες τις προβλέψεις για την απόκριση των ιδιωτικών επενδύσεων, την επέκταση των μέτρων στήριξης και το βάθος της μόνιμης ζημιάς στην οικονομία και την κοινωνία (scarring). Σύμφωνα με τις αναλύσεις των διεθνών οργανισμών, τα αρνητικά και θετικά ενδεχόμενα σε σχέση με το κεντρικό σενάριο για την πορεία της παγκόσμιας οικονομίας είναι ισορροπημένα.

Προς τη θετική πλευρά:

- Η ταχεία παραγωγή και διάθεση εμβολίων έχει οδηγήσει σε σημαντική βελτίωση της υγειονομικής κατάστασης. Ενδεχόμενες βελτιώσεις στην τεχνολογία των εμβολίων που δεν θα απαιτούσαν αποθήκευση χαμηλής θερμοκρασίας ή θα μπορούσαν να χορηγηθούν με μια δόση θα επιτάχυναν την επιστροφή στους κανονικούς ρυθμούς. Το βελτιωμένο κλίμα θα ενίσχυε την κατανάλωση υπηρεσιών, θα οδηγούσε σε υψηλότερες επενδύσεις και θα έδινε ώθηση σε ανάπτυξη μεγαλύτερη από την αναμενόμενη.
- Η δημοσιονομική στήριξη ήταν εξαιρετικά ισχυρή και θα μπορούσε να έχει εντονότερα αποτελέσματα από ό,τι προβλεπόταν σήμερα. Οι ανεπτυγμένες οικονομίες που έχουν ακόμη ανεκμετάλλευτο δημοσιονομικό χώρο θα μπορούσαν να τον χρησιμοποιήσουν για να ενισχύσουν περισσότερο την οικονομική ανάκαμψη και να ελαχιστοποιήσουν την έκταση των απωλειών.
- Η χαλάρωση της νομισματικής και δημοσιονομικής πολιτικής ήρθε με ισχυρό και συγχρονισμένο τρόπο κατά την πρώιμη φάση της πανδημίας. Μια καλύτερη από την

αναμενόμενη ανάκαμψη θα μπορούσε να συμβεί εάν διατηρηθεί ο διεθνής συντονισμός στο μεταγενέστερο στάδιο της ανάκαμψης. Επιπλέον, η ενισχυμένη συνεργασία για τον εμβολιασμό θα μπορούσε να επισπεύσει την παραγωγή και διανομή εμβολίων, να τερματίσει την πανδημία νωρίτερα από το αναμενόμενο και να περιορίσει την έκταση των απωλειών.

- Τέλος, αξίζει να αναφερθεί η στροφή προς την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση που παρατηρείται διεθνώς. Εφόσον διατηρηθεί και οδηγήσει στην ανάληψη σημαντικών δημόσιων επενδύσεων σε υποδομές φιλικές προς το περιβάλλον, μπορεί να αποτελέσει το όχημα μιας παρατεταμένης αναπτυξιακής περιόδου με καλύτερους όρους βιωσιμότητας.

Προς την αρνητική πλευρά:

- Ο κίνδυνος αναβίωσης της πανδημίας δεν έχει ακόμα εκλείψει οριστικά. Τα στελέχη του ιού που είναι ανθεκτικά στα εμβόλια αποτελούν μια δυνητική δυσκολία για την οικονομική δραστηριότητα, όπως και οι καθυστερήσεις στην παραγωγή και διανομή εμβολίων. Η ασταθής κατάσταση θα μπορούσε να οδηγήσει σε επανεμφάνιση του ιού και να παρατείνει τις αβεβαιότητες που αντιμετωπίζουν τα νοικοκυριά, οι επιχειρήσεις και οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής. Επιπλέον, εάν οι μεταλλάξεις ξεπεράσουν το ρυθμό διάθεσης των εμβολίων, ιδιαίτερα στις αναπτυσσόμενες χώρες, ο κορωνοϊός θα μπορούσε να γίνει ενδημική ασθένεια άγνωστης σοβαρότητας.
- Η εκτεταμένη και βαθιά ζημία στην οικονομία που μπορεί να προκαλέσει η παρατεταμένη διακοπή της οικονομικής δραστηριότητας (scarring). Αυτό μπορεί να προκύψει, για παράδειγμα, από τη μείωση της συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό, τις πτωχεύσεις και τις συναφείς διαταραχές των δικτύων παραγωγής. Η άρση των περιοριστικών μέτρων και οι έκτακτες δημοσιονομικές και νομισματικές παρεμβάσεις μπορούν να συμβάλλουν στην επαναφορά της ζήτησης, ωστόσο η πλευρά της προσφοράς είναι περισσότερο αβέβαιη.
- Αξίζει τέλος να αναφερθεί η συζήτηση για τον κίνδυνο αναζωπύρωσης του πληθωρισμού. Οι υψηλές δημόσιες δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν στην περίοδο της πανδημίας σε συνδυασμό με τις αυξημένες ιδιωτικές δαπάνες που τροφοδοτούν οι συσσωρευμένες αποταμιεύσεις, αυξάνουν τη ζήτηση πάνω από το επίπεδο που μπορεί να καλύψει η διαταραγμένη προσφορά. Αυτό προκαλεί πληθωριστικές πιέσεις. Ήδη στις ΗΠΑ ο πληθωρισμός σε ετήσια βάση έφτασε στο 4,2% και στην Ευρωζώνη στο 2%. Μια τέτοια εξέλιξη, αν συνεχιστεί, μπορεί να ανακόψει τη χαλαρή νομισματική πολιτική των Κεντρικών Τραπεζών και να προκαλέσει αυξήσεις των επιτοκίων που θα περιορίσουν τους ρυθμούς μεγέθυνσης.

1.2. Εγχώριο περιβάλλον

ΑΕΠ και συνιστώσες

Σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) μειώθηκε κατά 2,3% το πρώτο τρίμηνο του 2021 σε ετήσια βάση (έναντι μείωσης κατά 1,3% στην Ευρωζώνη). Η οικονομική δραστηριότητα επηρεάστηκε από το τρίτο κύμα της πανδημίας, τη διατήρηση των αυστηρών περιοριστικών μέτρων και την παράταση των δημοσιονομικών μέτρων στήριξης.

Η μείωση της οικονομικής δραστηριότητας οφείλεται κυρίως στην υποχώρηση των Εξαγωγών Υπηρεσιών (-38,7%) και της Ιδιωτικής Κατανάλωσης (-4,9%). Η άνοδος της Δημόσιας Κατανάλωσης (4,9%), των Επενδύσεων (Ακαθάριστος Σχηματισμός Παγίου Κεφαλαίου, 8,6%), των Εξαγωγών Αγαθών (8,2%) και η μείωση των Εισαγωγών Αγαθών και Υπηρεσιών (-5,0%) μετρίασαν την κάμψη της οικονομικής δραστηριότητας.

Πίνακας 1 ΑΕΠ και συνιστώσες, ποσοστιαίες μεταβολές (%)

		2020-Q1	2020-Q2	2020-Q3	2020-Q4	2021-Q1
Ιδιωτική Κατανάλωση	ετήσια	0,3	-12,9	-1,7	-4,9	-4,9
	τριμηνιαία	-1,2	-12,9	13,2	-2,3	-1,2
Δημόσια Κατανάλωση	ετήσια	1,4	-2,6	4,8	7,3	4,9
	τριμηνιαία	3,1	1,0	1,2	1,9	0,8
Ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου	ετήσια	-4,3	4,5	0,0	3,2	8,6
	τριμηνιαία	-2,1	3,0	0,5	1,8	3,0
Εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	ετήσια	-3,0	-26,3	-25,9	-17,6	-13,4
	τριμηνιαία	-1,0	-23,1	1,7	6,5	4,0
Εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	ετήσια	0,2	-13,1	-5,5	-8,8	-5,0
	τριμηνιαία	-2,1	-13,3	10,6	-2,8	2,0
ΑΕΠ	ετήσια	-0,5	-13,9	-10,0	-6,9	-2,3
	τριμηνιαία	-0,5	-12,9	3,8	3,4	4,4

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Τριμηνιαίοι Εθνικοί Λογαριασμοί

Η αύξηση των Επενδύσεων για το πρώτο τρίμηνο του 2021 περιλαμβάνει όλες τις κατηγορίες επενδύσεων. Συγκεκριμένα, θετική ήταν η συμβολή των κατηγοριών Εξοπλισμός Τεχνολογίας Πληροφορικής και Επικοινωνίας (ετήσια αύξηση 39,1%), Μηχανολογικός Εξοπλισμός και Οπτικά Συστήματα (ετήσια αύξηση 16,1%), Άλλες Κατασκευές (ετήσια αύξηση 10,7%), Μεταφορικός Εξοπλισμός (ετήσια αύξηση 5,4%), Κατοικίες (ετήσια αύξηση 2,7%), Αγροτικά Προϊόντα (ετήσια αύξηση 1,6%). Αρνητική συμβολή παρουσίασαν τα Άλλα Προϊόντα (ετήσια μείωση -0,3%).

Βραχυχρόνιοι δείκτες

Αναφορικά με τους βραχυχρόνιους δείκτες, ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος (Economic Sentiment Indicator, ESI) διαμορφώθηκε στις 108,6 μονάδες τον Μάιο του 2021 αυξημένος σημαντικά σε σχέση με τον Μάιο του 2020 (88,8) αλλά και σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα (97,9). Ο Δείκτης Υπευθύνων Προμηθειών στη Μεταποίηση (PMI) διαμορφώθηκε στις 58,0 μονάδες τον Μάιο του 2021 από τις 54,4 μονάδες τον Απρίλιο, καταγράφοντας τη μεγαλύτερη αύξηση στον ελληνικό μεταποιητικό τομέα από τον Απρίλιο του 2000. Η παραγωγή και οι νέες παραγγελίες ενισχύθηκαν από την εντονότερη ζήτηση των πελατών καθώς και από την επανεκκίνηση των κλάδων του τουρισμού και της εστίασης.

Ο Γενικός Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής παρουσίασε τον Απρίλιο του 2021 αύξηση κατά 22,5% σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του 2020, κυρίως λόγω της αύξησης κατά 46,4% του δείκτη ορυχείων – λατομείων, κατά 22,8% του δείκτη μεταποίησης και κατά 22,4% του δείκτη παροχής ηλεκτρικού ρεύματος.

Ο Δείκτης Κύκλου Εργασιών στο Λιανικό Εμπόριο τον Μάρτιο του 2021 παρουσίασε μείωση σε ετήσια βάση κατά 3,0% ενώ σε εποχικά διορθωμένους όρους αυξήθηκε κατά 0,2% σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα. Ο Δείκτης Όγκου στο Λιανικό Εμπόριο κατά τον ίδιο μήνα μειώθηκε κατά 0,9% σε ετήσια βάση, ενώ σε εποχικά διορθωμένους όρους αυξήθηκε κατά 0,6% σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα.

Προβλέψεις και προοπτικές

Σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σταθερότητας (Απρίλιος 2021) η ελληνική οικονομία θα αναπτυχθεί με ρυθμό 3,6% το 2021 και 6,2% το 2022. Η βραχυχρόνια μεγέθυνση θα στηριχθεί στην ανάκαμψη της ιδιωτικής κατανάλωσης που θα τροφοδοτήσουν οι συσσωρευμένες αποταμιεύσεις και στην αύξηση των επενδύσεων που θα χρηματοδοτήσει το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανταγωνιστικότητας. Μεσοπρόθεσμα, η επαναφορά της κανονικότητας θα επιτρέψει τη επαναδραστηριοποίηση της παραγωγικής δυναμικότητας και το κλείσιμο του παραγωγικού κενού (output gap) οδηγώντας σε υψηλό ρυθμό μεγέθυνσης 6,2% το 2022 που στη συνέχεια θα μετριαστεί στο 4,1% και 4,4% για το 2023 και 2024. Βασική προϋπόθεση για την πραγματοποίηση αυτών των προβλέψεων είναι η ομαλή εφαρμογή του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και η αξιοποίηση των πόρων του σε οικονομικά αποτελεσματικές χρήσεις. Ενδεχόμενες καθυστερήσεις σε ότι αφορά τα συμφωνημένα ορόσημα και στόχους, μπορούν να οδηγήσουν σε απώλεια κεφαλαίων και να επηρεάσουν αρνητικά την ανάκαμψη της οικονομίας.

Από την άλλη πλευρά, η πλήρης απορρόφηση και η αποτελεσματική αξιοποίηση των πόρων του Next Generation EU (NGEU) μέσω της υλοποίησης του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας μπορούν να οδηγήσουν σε σημαντική αύξηση των δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων και σε άνοδο της συνολικής παραγωγικότητας δημιουργώντας, έτσι, ιδιαίτερα θετικές προοπτικές για την μελλοντική πορεία της ελληνικής οικονομίας.

Ωστόσο, για να προκύψει το προσδοκώμενο αποτέλεσμα από την υλοποίηση του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (κινητοποίηση 57,5 δις ευρώ επενδυτικών πόρων)

απαιτείται συνδυασμένη δράση από τον δημόσιο τομέα, τις επιχειρήσεις, τις τράπεζες και τους διεθνείς χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς (όπως η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων) που θα εμπλακούν στην εφαρμογή των δράσεων του Εθνικού Σχεδίου. Όπως, όμως, είχαμε επισημάνει και στην έκθεση του Δ τριμήνου του 2020, η αύξηση του ιδιωτικού χρέους είναι ένας παράγοντας κινδύνου για την οικονομία, καθώς η υπερχρέωση των επιχειρήσεων και η επιβάρυνση των τραπεζών με τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια μπορεί να περιορίσει τα προσδοκώμενα οφέλη του Εθνικού Σχεδίου. Παράλληλα, η περιορισμένη αποτελεσματικότητα του δημοσίου τομέα, σύμφωνα με τον δείκτη κυβερνητικής αποτελεσματικότητας της Παγκόσμιας Τράπεζας, αλλά και η εμπειρία από την χαμηλή απορρόφηση των κονδυλίων των Πολυετών Δημοσιονομικών Πλαισίων 2007-2013 και 2014-2020 (βλ. διάγραμμα 1.6 στην Έκθεση Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας) θα μπορούσαν να οδηγήσουν στην ελλιπή αξιοποίηση του συνόλου των διαθέσιμων ευρωπαϊκών κονδυλίων μέσω του NGEU και άρα σε χαμηλότερες αναπτυξιακές προοπτικές.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναθεώρησε τις προβλέψεις για την Ελλάδα προς τα πάνω. Συγκεκριμένα, ο ρυθμός μεγέθυνσης του 2021 προβλέπεται να είναι 4,1% (από 3,5% στις Χειμερινές Προβλέψεις) και για το 2022 προβλέπεται μεγέθυνση 6,0% (από 5,0% στις Χειμερινές Προβλέψεις). Ο ΟΟΣΑ (Μάιος 2021) προβλέπει ρυθμό μεγέθυνσης 3,8% το 2021 και 5,0% το 2022. Το ΔΝΤ στην έκθεσή του στο Πλαίσιο των διαβουλεύσεων του άρθρου IV (Ιούνιος 2021) προβλέπει μεγέθυνση 3,3% το 2021 και 5,4% το 2022. Επισημαίνεται ότι το ΔΝΤ αναθεώρησε καθοδικά την πρόβλεψή του για το 2021 (από 3,8%) και ανοδικά την πρόβλεψή του για το 2022 (από 5,0%) σε σχέση με την έκθεση του World Economic Outlook του Απριλίου του 2021.

Σύμφωνα με την Έκθεση Ενισχυμένης εποπτείας για την Ελλάδα (Ιούνιος 2021), η κυβέρνηση υλοποίησε τις δεσμεύσεις και μεταρρυθμίσεις που όφειλε, παρά τις δύσκολες συνθήκες και τις προκλήσεις που έχουν προκύψει εξαιτίας της πανδημίας. Για το λόγο αυτό, υπάρχει θετική εισήγηση προς το Eurogroup για την εκταμίευση των 748 εκατ. ευρώ που συνδέονται με τα μέτρα ελάφρυνσης χρέους που αποφασίστηκαν από το Eurogroup στις 22 Ιουνίου 2018.

Ταυτόχρονα, η έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου κατηγοριοποιεί την Ελλάδα (μαζί με την Κύπρο και την Ιταλία) στις χώρες που εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν υπερβολικές μακροοικονομικές ανισορροπίες (excessive imbalances). Οι ανισορροπίες αφορούν το υψηλό δημόσιο χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ, το υψηλό εξωτερικό χρέος και, παρά την πρόοδο που έχει επιτευχθεί τελευταία, το μεγάλο μερίδιο των μη εξυπηρετούμενων δανείων στο σύνολο των δανείων του τραπεζικού τομέα. Οι ανισορροπίες αυτές επιτείνονται από τις προκλήσεις που θέτουν η υψηλή ανεργία, η γήρανση του πληθυσμού, η μετανάστευση εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού και το μεγάλο επενδυτικό κενό που οδηγεί σε απαξίωση του κεφαλαίου. Οι προκλήσεις αυτές περιορίζουν τη μακροχρόνια δυνητική ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας και κατ' επέκταση τις προοπτικές ταχείας αποκλιμάκωσης του λόγου δημόσιου και ιδιωτικού χρέους προς ΑΕΠ.

Σύμφωνα με τα συμπεράσματα της αποστολής του ΔΝΤ στην Αθήνα, στο πλαίσιο των διαβουλεύσεων του άρθρου IV του 2021, η απόκριση της κυβέρνησης στην πανδημία ήταν γρήγορη και προληπτική. Επισημαίνει, ωστόσο, ότι η μόνιμη απώλεια παραγωγής από την

πανδημία (scarring) προβλέπεται να φθάσει το 3%. Ωστόσο η οικονομία αναμένεται να ανακάμψει με βασικούς μοχλούς τις επενδύσεις που θα χρηματοδοτηθούν από το Ταμείο Ανάκαμψης (Next Generation EU), την αυξημένη κατανάλωση που θα χρηματοδοτηθεί από τις καταθέσεις και την επανέναρξη του τουρισμού. Διαπιστώνονται σημαντικές αβεβαιότητες και αρνητικοί κίνδυνοι που σχετίζονται με σενάρια παράτασης της διάρκειας της πανδημίας παρά το γεγονός ότι ο ρυθμός εμβολιασμών στη χώρα υπερβαίνει τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Τέλος, ενθάρρυνε τις ελληνικές αρχές να εφαρμόσουν κατάλληλες δικλείδες για να διασφαλίσουν τη διαφάνεια και την υπευθυνότητα στη χρήση των πιστώσεων έκτακτης ανάγκης για την αντιμετώπιση του κορωνοϊού και να προστατεύσουν την ανεξαρτησία και την αξιοπιστία της στατιστικής υπηρεσίας και του προσωπικού της.

Ρευστότητα

Ο συνολικός δανεισμός του ιδιωτικού τομέα (επιχειρήσεις και νοικοκυριά) από τα εγχώρια πιστωτικά ιδρύματα συνεχίζει την καθοδική του πορεία. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, τον Απρίλιο του 2021 το υπόλοιπο των δανείων ήταν 129,4 δις ευρώ, μειωμένο κατά 18,0 δις ευρώ (-12,2%) σε ετήσια βάση και κατά 11,3 δις ευρώ (-8,1%) σε σύγκριση με τον Ιανουάριο του 2021. Σημειώνουμε ότι μέρος της μείωσης των δανείων οφείλεται στις τιτλοποιήσεις των μη εξυπηρετούμενων δανείων που αφαιρούνται από τους ισολογισμούς των τραπεζών.

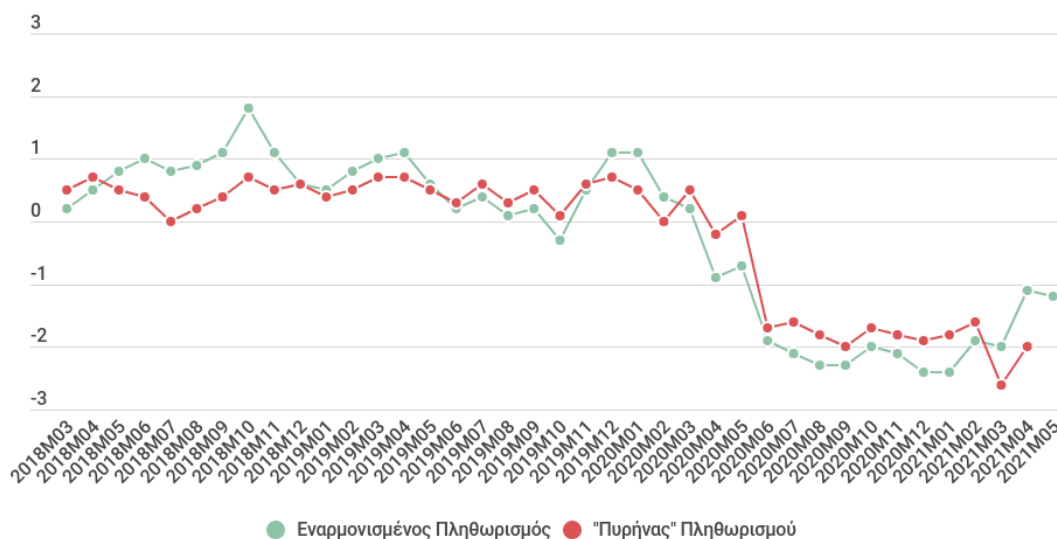
Οι ακαθάριστες ροές νέων δανείων (δηλαδή, το σύνολο δανείων τακτής λήξης χωρίς την αφαίρεση των αποπληρωμών εκ μέρους των δανειοληπτών) αυξήθηκαν κατά το πρώτο τετράμηνο του 2021 (4.150 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του 2020 που διαμορφώθηκαν στα 3.433 εκατ. ευρώ). Τα νέα δάνεια προς μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις αυξήθηκαν (από 3.006 εκατ. ευρώ σε 3.453 εκατ. ευρώ) υποβοηθούμενα και από τη στήριξη δημόσιων φορέων, όπως η Αναπτυξιακή Τράπεζα, ενώ τα λοιπά νέα δάνεια (στεγαστικά, καταναλωτικά, ελεύθεροι επαγγελματίες) αυξήθηκαν επίσης από 428 εκατ. ευρώ σε 697 εκατ. ευρώ.

Αναφορικά με τις καταθέσεις επιχειρήσεων και νοικοκυριών, τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος καταγράφουν το ποσό των 167,8 δις ευρώ τον Απρίλιο του 2021, αυξημένες κατά 21,2 δις ευρώ (14,5%) σε ετήσια βάση και αυξημένες κατά 5,7 δις ευρώ (3,5%) σε σχέση με τον Ιανουάριο του 2021. Η αύξηση στις καταθέσεις των μη χρηματοοικονομικών επιχειρήσεων και των νοικοκυριών αποδίδεται στην προληπτική αποταμίευση, στην αναστολή φορολογικών και άλλων υποχρεώσεων καθώς και στα μέτρα στήριξης.

Πληθωρισμός

Ο πληθωρισμός (ετήσια ποσοστιαία μεταβολή του Εναρμονισμένου Δείκτη Τιμών Καταναλωτή) ανήλθε τον Μάιο του 2021 στο -1,2% σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, μειωμένος σε σχέση με τον Μάιο του 2020 (-0,7%) και σχεδόν αμετάβλητος σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα (-1,1%).

Διάγραμμα 2 Πληθωρισμός εναρμονισμένου δείκτη και "πυρήνας" πληθωρισμού

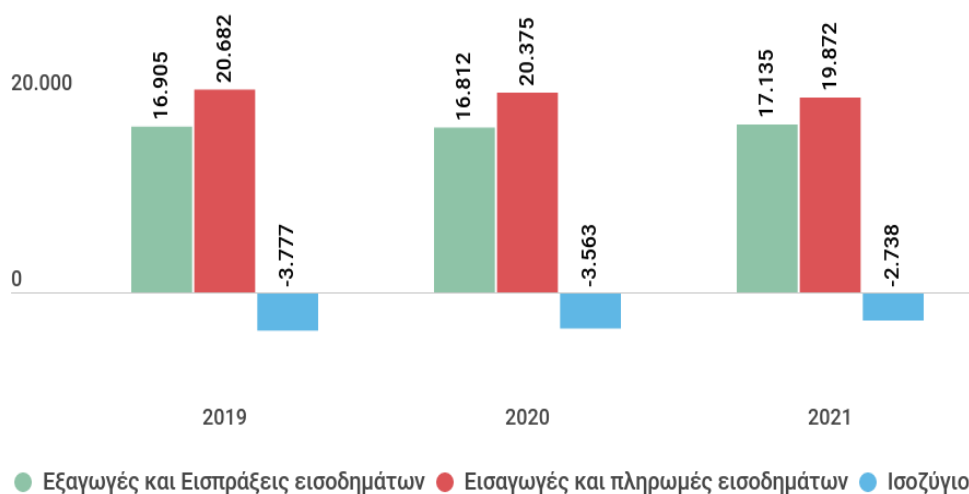

Ο «πυρήνας» του πληθωρισμού (δεν περιλαμβάνει την ενέργεια και τα μη επεξεργασμένα τρόφιμα), παραμένει χαμηλός στο -2,0% τον Απρίλιο του 2021 από -0,2% τον Απρίλιο του προηγούμενου έτους και ελαφρώς αυξημένος σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα (-2,6%). Στην Ευρωζώνη, ο εναρμονισμένος δείκτης αυξήθηκε σε ετήσια βάση κατά 2,0%, ενώ ο «πυρήνας» του πληθωρισμού διαμορφώθηκε σε 0,9%.

Εξωτερικός τομέας

Στο πρώτο τρίμηνο του 2021, σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών παρουσίασε βελτίωση κατά 826 εκατ. ευρώ σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2020. Συγκεκριμένα, το έλλειμμα 3.563 εκατ. ευρώ μειώθηκε σε έλλειμμα 2.738 εκατ. ευρώ την αντίστοιχη περίοδο το 2021. Η μείωση του ελλείμματος οφείλεται κυρίως στην αύξηση των εισπράξεων και στη μείωση των πληρωμών πρωτογενών και δευτερογενών εισοδημάτων. Συγκεκριμένα οι εισπράξεις πρωτογενών και δευτερογενών εισοδημάτων αυξήθηκαν το πρώτο τρίμηνο του 2021 κατά 8,3% (έναντι αύξησης 5,8% το πρώτο τρίμηνο του 2020) ενώ οι πληρωμές των αντίστοιχων εισοδημάτων μειώθηκαν κατά 13,5% (έναντι αύξησης 1,3% το πρώτο τρίμηνο του 2020).

Διάγραμμα 3 Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών Ιανουαρίου-Μαρτίου, σε εκατ. ευρώ

Ειδικά για τον μήνα Μάρτιο του 2021, το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών αυξήθηκε κατά 343 εκατ. ευρώ σε ετήσια βάση, εξέλιξη που οφείλεται κυρίως στην επιδείνωση των ισοζυγίων αγαθών (κατά 356 εκατ. ευρώ), υπηρεσιών (κατά 75 εκατ. ευρώ) και δευτερογενών εισοδημάτων (κατά 171 εκατ. ευρώ) η οποία αντισταθμίστηκε ως ένα βαθμό από τη βελτίωση του ισοζυγίου πρωτογενών εισοδημάτων (κατά 260 εκατ. ευρώ).

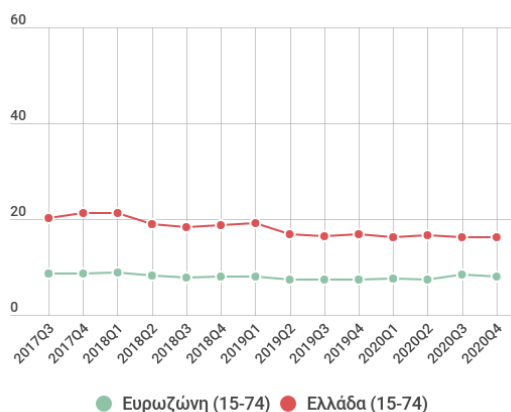
Ανεργία

Το ποσοστό ανεργίας στην Ελλάδα το τέταρτο τρίμηνο του 2020 διαμορφώθηκε στο 16,2%, ελαφρώς μειωμένο σε ετήσια βάση σε σύγκριση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2019 (16,8%), αλλά αμετάβλητο σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο. Στην Ευρωζώνη, το ποσοστό ανεργίας το τέταρτο τρίμηνο του 2020 διαμορφώθηκε στο 8,0%, αυξημένο κατά 0,6 ποσοστιαίες μονάδες σε ετήσια βάση και μειωμένο κατά 0,5 ποσοστιαίες μονάδες σε τριμηνιαία βάση.

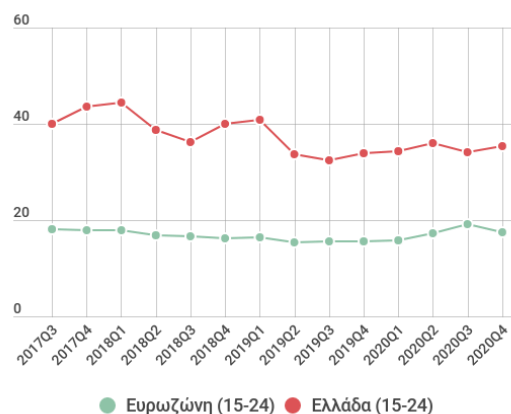
Σύμφωνα με τη Μηνιαία Έρευνα Εργατικού Δυναμικού της ΕΛΣΤΑΤ, το εποχικά διορθωμένο ποσοστό ανεργίας τον Μάρτιο του 2021 διαμορφώθηκε σε 16,3% έναντι 16,1% τον ίδιο μήνα του προηγούμενου έτους και 16,6% τον Φεβρουάριο του 2021. Ο αριθμός των ανέργων τον Μάρτιο του 2021 ανήλθε σε 714.779 άτομα, μειωμένος κατά 32.081 άτομα σε σχέση με τον Μάρτιο του 2020 (μείωση 4,3%) και κατά 18.384 άτομα σε σχέση με τον Φεβρουάριο του 2021 (μείωση 2,5%). Τα μέτρα στήριξης, σε συνδυασμό με τη μεγάλη μείωση του εργατικού δυναμικού, συνέβαλαν στο να αποτραπεί μια αύξηση της ανεργίας.

Διάγραμμα 4 Ποσοστό ανεργίας, Ελλάδα και Ευρωζώνη

4Α Ανεργία στο σύνολο του πληθυσμού (15-74 ετών)

4B Ανεργία στους νέους (15-24 ετών)

Η ανεργία στους νέους κάτω των 25 ετών ήταν 35,3% το τέταρτο τρίμηνο του 2020, αυξημένη σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2019 (34,0%), και επίσης αυξημένη σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο (34,2%). Το αντίστοιχο ποσοστό στην Ευρωζώνη το τέταρτο τρίμηνο του 2020 ήταν 17,4%, αυξημένο σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2019 (15,5%) και μειωμένο σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο (19,1%). Επιπλέον, σύμφωνα με τη Μηνιαία Έρευνα Εργατικού Δυναμικού της ΕΛΣΤΑΤ, η ανεργία των νέων κάτω των 25 ετών στην Ελλάδα διαμορφώθηκε σε 37,5% τον Μάρτιο του 2021 έναντι 34,0% τον Μάρτιο του 2020.

Απασχόληση

Με βάση τα μηνιαία στοιχεία, το σύνολο των απασχολούμενων τον Μάρτιο του 2021 ανήλθε σε 3.679.530 άτομα, αριθμός μειωμένος κατά 217.335 άτομα σε σχέση με τον Μάρτιο του 2020 (μείωση 5,6%) και κατά 13.614 άτομα σε σχέση με τον Φεβρουάριο του 2021 (μείωση 0,4%).

Η μερική και η προσωρινή απασχόληση στο τέταρτο τρίμηνο του 2020 παρουσίασαν πτώση σε ετήσια βάση. Πιο συγκεκριμένα, η μερική απασχόληση διαμορφώθηκε στο 7,7% του συνόλου της απασχόλησης (έναντι 9,4% στο τέταρτο τρίμηνο του 2019) ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στην Ευρωζώνη είναι 21,3% (έναντι 21,4% πέρσι). Η προσωρινή απασχόληση αντιστοιχούσε στο 9,6% του συνόλου των μισθωτών (έναντι 12,4% στο τέταρτο τρίμηνο του 2019) ενώ στην Ευρωζώνη διαμορφώθηκε στο 14,4% (έναντι 15,7% το προηγούμενο έτος).

Ροές μισθωτής εργασίας

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Υπουργείου Εργασίας που τηρούνται στο σύστημα ΕΡΓΑΝΗ, το τετράμηνο Ιανουάριος-Απρίλιος του 2021 καταγράφηκαν 425.960 προσλήψεις και 344.018 αποχωρήσεις διαμορφώνοντας ένα θετικό ισοζύγιο 81.942 θέσεων μισθωτής εργασίας (από αρνητικό ισοζύγιο 27.149 την αντίστοιχη περίοδο του 2020). Η βελτίωση στις ροές της αγοράς

εργασίας κατά 109.091 οφείλεται αποκλειστικά στη μείωση των αποχωρήσεων (195.922 λιγότερες από το προηγούμενο έτος) και έχει εν μέρει αντισταθμιστεί από τη μείωση των προσλήψεων (86.831 λιγότερες από το προηγούμενο έτος). Η μερική (και εκ περιτροπής) απασχόληση αντιστοιχούσε στο 36,9% των νέων προσλήψεων κατά το Α' τετράμηνο του 2021, μειωμένη σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2020 (50,7%).

Αμοιβές

Με βάση τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, ο (εποχικά διορθωμένος) Δείκτης Μισθολογικού Κόστους στο σύνολο της οικονομίας¹ παρουσιάζει αύξηση κατά 4,5% το τέταρτο τρίμηνο του 2020 σε σύγκριση με το τέταρτο τρίμηνο του 2019, έναντι ετήσιας μείωσης 0,1% κατά την αντίστοιχη σύγκριση του 2019 με το 2018.

Διαθέσιμο εισόδημα

Σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για τους τριμηνιαίους μη χρηματοοικονομικούς λογαριασμούς θεσμικών τομέων (για το τέταρτο τρίμηνο του 2020) το διαθέσιμο εισόδημα του τομέα των νοικοκυριών και των μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων που εξυπηρετούν νοικοκυριά (ΜΚΙΕΝ) (S.1M) αυξήθηκε κατά 0,8% σε σύγκριση με το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου έτους, από 30,52 δις ευρώ σε 30,76 δις ευρώ, υποστηριζόμενο από τα έκτακτα μέτρα στήριξης.

¹ Περιλαμβάνει τους τομείς Β έως Σ της Στατιστικής Ταξινόμησης των Οικονομικών Δραστηριοτήτων ΣΤΑΚΟΔ 08/NACE Rev. 2. Δεν περιλαμβάνονται ο πρωτογενής τομέας και οι δραστηριότητες των νοικοκυριών.

[κενή σελίδα]

2. Δημοσιονομικές εξελίξεις

2.1. Δημοσιονομικό αποτέλεσμα Ελλάδας 2020

Το επίσημο δημοσιονομικό αποτέλεσμα (ισοζύγιο) της Γενικής Κυβέρνησης για το 2020 σε όρους ESA 2010 διαμορφώθηκε στα -16.130 εκατ. ευρώ, ή -9,7% του ΑΕΠ. Το πρωτογενές αποτέλεσμα (χωρίς τους τόκους δημοσίου χρέους) διαμορφώθηκε στα -11.185 εκατ. ευρώ, ή -6,7% του ΑΕΠ σε όρους ESA. Σύμφωνα με τη μεθοδολογία της ενισχυμένης εποπτείας το πρωτογενές ισοζύγιο διαμορφώθηκε σε έλλειμμα -12.493 εκατ. ευρώ, ή -7,5% του ΑΕΠ.

Πίνακας 2 Δημοσιονομικό Αποτέλεσμα ΓΚ 2020, ΔΥΕ Απρίλιος 2021

	εκατ. ευρώ	% ΑΕΠ
Έσοδα	84.515	51,0
Δαπάνες	100.645	60,7
Ενοποιημένοι τόκοι ΓΚ	4.945	3,0
Ισοζύγιο ΓΚ κατά ESA (2010)	-16.130	-9,7
Πρωτογενές ισοζύγιο ΓΚ κατά ESA 2010	-11.185	-6,7
Προσαρμογές ενισχυμένης εποπτείας	-1.308	-0,7
Πρωτογενές αποτέλεσμα ΓΚ σύμφωνα με την μεθοδολογία της ενισχυμένης εποπτείας	-12.493	-7,5
Χρέος ΓΚ	341.023	205,6
Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ)	165.830	

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat, ΓΛΚ

Η σημαντική δημοσιονομική επιδείνωση προέρχεται κατά κύριο λόγο από τα έκτακτα επεκτατικά δημοσιονομικά μέτρα που πραγματοποιήθηκαν εντός του 2020 για την αντιμετώπιση της πανδημίας καθώς και από τη σημαντική μείωση του ΑΕΠ εξαιτίας της πτώσης της οικονομικής δραστηριότητας.

Σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σταθερότητας το 2021 θα κλείσει με πρωτογενές έλλειμμα 7,2% του ΑΕΠ (σε όρους ESA) το οποίο θα μειωθεί δραστικά το 2022 σε οριακό έλλειμμα 0,3%. Από το 2023 θα παρουσιαστεί πρωτογενές πλεόνασμα 2,0% που θα αυξηθεί στο 2,9% το 2024. Το δημόσιο χρέος θα αρχίσει να μειώνεται οριακά από το τρέχον έτος στο 204,8% του ΑΕΠ ενώ η μείωση αναμένεται ότι θα επιταχυνθεί, με το δημόσιο χρέος να διαμορφώνεται σε 189,5% το 2022, σε 176,7% το 2023 και σε 166,1% το 2024.

2.2. Δημοσιονομικό αποτέλεσμα χωρών Ευρωζώνης 2020

Συγκριτικά με τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωζώνης (βλ. παρακάτω Πίνακα), το πρωτογενές έλλειμμα ως ποσοστό του ΑΕΠ της Γενικής Κυβέρνησης στην Ελλάδα το 2020 (-6,7%) υπερβαίνει τον μέσο όρο (-5,7%). Οι χώρες με τη χειρότερη δημοσιονομική επίδοση σε όρους πρωτογενούς αποτελέσματος ως ποσοστό του ΑΕΠ ήταν η Ισπανία και η Μάλτα (-8,8%), ακολουθούμενες από την Γαλλία (-7,9%) και την Αυστρία (-7,6%).

Το συνολικό δημοσιονομικό αποτέλεσμα (ισοζύγιο) ως ποσοστό του ΑΕΠ (κατά ESA) στην Ελλάδα διαμορφώθηκε σε -9,7%, με τα υψηλότερα ελλείμματα να καταγράφονται στην Ισπανία (-11%) και στην Μάλτα (-10,1%) και τα χαμηλότερα ελλείμματα στο Λουξεμβούργο (-4,1%) και στη Γερμανία (-4,2%). Στο σύνολο της Ευρωζώνης, το συνολικό δημοσιονομικό αποτέλεσμα ως ποσοστό του ΑΕΠ διαμορφώθηκε σε -7,2%.

Τέλος, το ακαθάριστο χρέος Γενικής Κυβέρνησης ως ποσοστό του ΑΕΠ στην Ελλάδα αυξήθηκε από το 180,5% το 2019 στο 205,6% το 2020 και παραμένει το υψηλότερο στην Ευρωζώνη ακολουθούμενο από το αντίστοιχο της Ιταλίας (155,8%) και της Πορτογαλίας (133,6%). Οι χώρες της Ευρωζώνης με το μικρότερο ακαθάριστο χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ είναι η Εσθονία (18,2%), ακολουθούμενη από το Λουξεμβούργο (24,9%) και την Λιθουανία (47,3%). Στο σύνολο της Ευρωζώνης, το ακαθάριστο δημόσιο χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ αυξήθηκε από το 83,9% το 2019 (85,7% το 2018) στο 98,0 το 2020.

Πίνακας 3 Πρωτογενές ισοζύγιο, ισοζύγιο και ακαθάριστο χρέος Γενικής Κυβέρνησης χωρών Ευρωζώνης, κατά ESA, ΔΥΕ, % του ΑΕΠ, 2020

Χώρα	Πρωτογενές ισοζύγιο ΓΚ, ΔΥΕ (% του ΑΕΠ)	Ισοζύγιο ΓΚ, ΔΥΕ (% του ΑΕΠ)	Ακαθάριστο Χρέος ΓΚ, ΔΥΕ (% του ΑΕΠ)
Πορτογαλία	-2,8	-5,7	133,6
Γερμανία	-3,5	-4,2	69,8
Κύπρος	-3,5	-5,7	118,2
Ολλανδία	-3,6	-4,3	54,5
Λετονία	-3,8	-4,5	43,5
Λουξεμβούργο	-3,9	-4,1	24,9
Ιρλανδία	-4	-5	59,5
Φινλανδία	-4,7	-5,4	69,2
Εσθονία	-4,9	-4,9	18,2
Σλοβακία	-5	-6,2	60,6
Ευρωζώνη	-5,7	-7,2	98,0
Ιταλία	-6	-9,5	155,8
Ελλάδα	-6,7	-9,7	205,6
Λιθουανία	-6,7	-7,4	47,3
Σλοβενία	-6,8	-8,4	80,8
Βέλγιο	-7,4	-9,4	114,1
Αυστρία	-7,6	-8,9	83,9
Γαλλία	-7,9	-9,2	115,7
Μάλτα	-8,8	-10,1	54,3
Ισπανία	-8,8	-11	120,0

Πηγή: Eurostat

2.3. Δημοσιονομικά στοιχεία Ιανουαρίου - Απριλίου 2021

Σύμφωνα με την εκτίμηση του Γραφείου Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή, το Ενοποιημένο Πρωτογενές Αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης με προσαρμογές το πρώτο τετράμηνο Ιανουαρίου – Απριλίου του 2021 καταγράφει πρωτογενές έλλειμμα 7.496 εκατ. ευρώ που ισοδυναμεί με επιδείνωση 4.975 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με το αντίστοιχο πρώτο τετράμηνο του προηγούμενου έτους.

Ο Κρατικός Προϋπολογισμός παρουσιάζει ταμειακό πρωτογενές αποτέλεσμα (πρωτογενές έλλειμμα 6.201 εκατ. ευρώ) μειωμένο κατά 4.685 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με το αντίστοιχο πρώτο τετράμηνο του 2020. Στην πλευρά των εσόδων, εμφανίζονται αυξημένα τα φορολογικά έσοδα κατά 723 εκατ. ευρώ και τα μη φορολογικά και μη τακτικά έσοδα κατά 244 εκατ. ευρώ, ενώ τα έσοδα του ΠΔΕ εμφανίζονται αυξημένα κατά 75 εκατ. ευρώ.

Στην πλευρά των δαπανών του Κρατικού Προϋπολογισμού παρατηρείται αύξηση κατά 5.750 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με το αντίστοιχο πρώτο τετράμηνο του 2020, η οποία αποδίδεται στην αύξηση των δαπανών ΠΔΕ κατά 1.092 εκατ. ευρώ, των Πρωτογενών δαπανών του τακτικού προϋπολογισμού κατά 4.462 εκατ. ευρώ, και των δαπανών για τόκους κατά 196 εκατ. ευρώ.

Αναφορικά με τους υπόλοιπους υποτομείς της Γενικής Κυβέρνησης, τα Νομικά Πρόσωπα εμφανίζουν αυξημένα έσοδα κατά 17 εκατ. ευρώ και αυξημένες δαπάνες κατά 86 εκατ. ευρώ, καταλήγοντας σε ένα ταμειακό πρωτογενές αποτέλεσμα (έλλειμμα 51 εκατ. ευρώ) μειωμένο κατά 74 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με το αντίστοιχο πρώτο τετράμηνο του 2020. Η αύξηση των εσόδων των Νομικών Προσώπων δεν οφείλεται στις μεταβιβάσεις (κυρίως από φορείς εκτός της Γενικής Κυβέρνησης) καθώς μειώθηκαν κατά 192 εκατ. ευρώ. Η αύξηση των εξόδων των Νομικών Προσώπων οφείλεται κυρίως σε αυξημένες αγορές μη Χρηματοοικονομικών Περιουσιακών Στοιχείων κατά 80 εκατ. ευρώ.

Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) καταγράφουν αυξημένα έσοδα κατά 162 εκατ. ευρώ και αυξημένες δαπάνες κατά 173 εκατ. ευρώ, με συνέπεια το πρωτογενές πλεόνασμά τους (145 εκατ. ευρώ) να είναι μειωμένο κατά 18 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με το αντίστοιχο πρώτο τετράμηνο του 2020. Η αύξηση των εσόδων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης οφείλεται κυρίως στην αύξηση των μεταβιβάσεων κατά 221 εκατ. ευρώ. Η αύξηση των εξόδων των ΟΤΑ οφείλεται κυρίως σε αυξημένες αγορές μη Χρηματοοικονομικών Περιουσιακών Στοιχείων κατά 159 εκατ. ευρώ (το τελευταίο δεν φαίνεται στη συνοπτική ταξινόμηση του πίνακα που ακολουθεί).

Οι Οργανισμοί Κοινωνικής Ασφάλισης (ΟΚΑ) καταγράφουν αυξημένα έσοδα κατά 543 εκατ. ευρώ και αυξημένες δαπάνες κατά 825 εκατ. ευρώ, με συνέπεια την μείωση του πρωτογενούς αποτελέσματος τους (πρωτογενές έλλειμμα 548 εκατ. ευρώ) κατά 281 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με το αντίστοιχο πρώτο τετράμηνο του 2020. Η αύξηση των εσόδων των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης οφείλεται κυρίως στην αύξηση των μεταβιβάσεων (κυρίως από τον Κρατικό Προϋπολογισμό) κατά 598 εκατ. ευρώ. Η αύξηση των εξόδων των ΟΚΑ οφείλεται κυρίως σε αυξημένες δαπάνες για Κοινωνικές Παροχές κατά 671 εκατ. ευρώ (το τελευταίο δεν φαίνεται στη συνοπτική ταξινόμηση του πίνακα που ακολουθεί).

Τέλος, η μεγαλύτερη αύξηση των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων της Γενικής Κυβέρνησης κατά 477 εκατ. ευρώ το πρώτο τετράμηνο του 2021 έναντι μικρότερης αύξησης κατά 417 εκατ. ευρώ το αντίστοιχο πρώτο τετράμηνο του 2020 είχε περισσότερο αρνητική επίπτωση στο πρωτογενές αποτέλεσμα της Γενικής Κυβέρνησης το πρώτο τετράμηνο του 2021.

Έκθεση Α τριμήνου 2021

Πίνακας 4 Εκτέλεση Προϋπολογισμού Γενικής Κυβέρνησης Ιανουαρίου - Απριλίου, σε εκατ. ευρώ

	2020	2021	Διαφορά
Κρατικός Προϋπολογισμός			
Καθαρά Έσοδα Κρατικού Προϋπολογισμού	14.100	15.125	1.025
Φορολογικά Έσοδα	13.216	13.939	723
Μη Φορολογικά και μη Τακτικά Έσοδα	942	1.186	244
Επιστροφές φόρων	1.325	1.343	18
Έσοδα ΠΔΕ	1.267	1.343	75
Δαπάνες Κρατικού Προϋπολογισμού	18.172	23.922	5.750
Πρωτογενείς δαπάνες τακτικού	13.807	18.269	4.462
Τόκοι	2.557	2.753	196
Δαπάνες ΠΔΕ	1.808	2.900	1.092
Πρωτογενές αποτέλεσμα Κρατικού Προϋπολογισμού	-1.516	-6.201	-4.685
Νομικά Πρόσωπα εκτός Κρατικού Προϋπολογισμού			
Έσοδα	3.134	3.152	17
<i>εκ των οποίων μεταβιβάσεις</i>	<i>2.183</i>	<i>1.992</i>	<i>-192</i>
Δαπάνες	3.151	3.237	86
<i>εκ των οποίων τόκοι</i>	<i>39</i>	<i>34</i>	<i>-6</i>
Πρωτογενές Αποτέλεσμα Νομικών προσώπων	22	-51	-74
Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ)			
Έσοδα	1.926	2.088	162
<i>εκ των οποίων μεταβιβάσεις</i>	<i>1.181</i>	<i>1.402</i>	<i>221</i>
Δαπάνες	1.779	1.952	173
<i>εκ των οποίων τόκοι</i>	<i>16</i>	<i>9</i>	<i>-7</i>
Πρωτογενές Αποτέλεσμα ΟΤΑ	163	145	-18
Οργανισμοί Κοινωνικής Ασφάλισης (ΟΚΑ)			
Έσοδα	12.921	13.464	543
<i>εκ των οποίων μεταβιβάσεις</i>	<i>5.769</i>	<i>6.367</i>	<i>598</i>
Δαπάνες	13.188	14.013	825
<i>εκ των οποίων τόκοι</i>	<i>0</i>	<i>1</i>	<i>0</i>
Πρωτογενές Αποτέλεσμα ΟΚΑ	-267	-548	-281
Πρωτογενές Αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης			
Πρωτογενές Αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης (μη ενοποιημένο)	-1.597	-6.656	-5.059
Ενδοκυβερνητικοί τόκοι	-255	-197	58
Επίπτωση μεταβολής ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων	-417	-477	-60
Μεταφορά εσόδων από ΑΝΦΑ και SMP	-251	-163	88
Έσοδα αποκρατικοποιήσεων	-2	-3	-1
Ενοποιημένο Πρωτογενές Αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης με προσαρμογές	-2.521	-7.496	-4.975

Πηγή: Εκτέλεση προϋπολογισμού Κράτους και Γενικής Κυβέρνησης, εκτιμήσεις ΓΠΚΒ

Μεθοδολογικές Διευκρινίσεις

Τα στοιχεία του Κρατικού προϋπολογισμού προέρχονται από το μηνιαίο δελτίο εκτέλεσης Κρατικού Προϋπολογισμού ενώ τα στοιχεία των λοιπών υποτομέων της Γενικής Κυβέρνησης από το μηνιαίο δελτίο της Γενικής Κυβέρνησης όπως δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομικών. Σημειώνεται ότι το δελτίο εκτέλεσης του κρατικού προϋπολογισμού έχει αλλάξει από τον Ιανουάριο του 2019 στα πρότυπα του νέου Λογιστικού Σχεδίου.

Υπάρχουν δύο ιδιαιτερότητες στη χρήση των δελτίων για τις ανάγκες του παρόντος πίνακα. Η πρώτη αφορά το ταμειακό αποτέλεσμα του κράτους στο δελτίο της Γενικής Κυβέρνησης που δεν είναι ίδιο με εκείνο που δημοσιεύεται στο δελτίο του Κράτους (βλ. προσαρμογές στη σελίδα 30 του Δελτίου Γενικής Κυβέρνησης). Για λόγους απλούστευσης, τα ταμειακά στοιχεία που παρουσιάζουμε προέρχονται από το δελτίο του Κράτους όπως εμφανίζεται στο στοιχείο 3 του πίνακα 1 (βλ. και πληροφοριακά στοιχεία του πίνακα 1 για το Πρωτογενές Αποτέλεσμα Κρατικού Προϋπολογισμού) και περιλαμβάνουν την επίπτωση του προγράμματος εξόφλησης υποχρεώσεων παρελθόντων ετών και εκκρεμών αιτήσεων συνταξιοδότησης. Επιπρόσθετα, δεν περιλαμβάνουμε τα έσοδα από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) στα μη Φορολογικά και μη Τακτικά έσοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού, αλλά τα εμφανίζουμε ως ξεχωριστή κατηγορία εσόδων.

Η δεύτερη αφορά τους ενδοκυβερνητικούς τόκους, δηλαδή τους τόκους που καταβάλλει το κράτος στους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης που κατέχουν κρατικούς τίτλους – κυρίως *repos*. Αυτοί έχουν μεν εξουδετερωθεί από το πρωτογενές αποτέλεσμα του κράτους (αφού συμπεριλαμβάνονται στις δαπάνες για τόκους), παραμένουν όμως στα έσοδα των υποτομέων. Το ύψος τους ισούται με το άθροισμα των πρωτογενών αποτελεσμάτων των επιμέρους υποτομέων, μείον το ενοποιημένο πρωτογενές αποτέλεσμα της Γενικής Κυβέρνησης (βλ. σελ. 2 Δελτίου Γενικής Κυβέρνησης). Στον πίνακά μας η ενοποίηση των ενδοκυβερνητικών τόκων γίνεται μαζί με τις υπόλοιπες τελικές προσαρμογές.

Οι υπόλοιπες προσαρμογές είναι η μεταβολή των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων της Γενικής Κυβέρνησης (προσεγγιστικό μέγεθος για τη μεταβολή των απλήρωτων υποχρεώσεων), τα έσοδα από ANFAs και SMPs (περιλαμβάνονται κατά ESA αλλά εξαιρούνται από τη μεθοδολογία της ενισχυμένης εποπτείας) και οι πωλήσεις πάγιων περιουσιακών στοιχείων² (υπολογίζονται κατά ESA αλλά εξαιρούνται με τη σύμβαση ενισχυμένης εποπτείας).

Σημειώνεται, τέλος, ότι το Ενοποιημένο Πρωτογενές Αποτέλεσμα με Προσαρμογές που παρουσιάζουμε είναι μια εκτίμηση που διευκολύνει τη σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα του προηγούμενου έτους (που έχει υπολογιστεί με την ίδια μεθοδολογία) και επιτρέπει την παρακολούθηση της δημοσιονομικής πορείας κατά το τρέχον έτος. Τονίζουμε, ωστόσο, ότι δεν είναι συγκρίσιμο με το αποτέλεσμα που δημοσιεύει η ΕΛΣΤΑΤ ακολουθώντας τη μεθοδολογία ESA ούτε με εκείνο που δημοσιοποιεί το ΓΛΚ ακολουθώντας τη μεθοδολογία της ενισχυμένης εποπτείας. Αυτά τα τελευταία είναι τα μόνα επίσημα αποτελέσματα και περιλαμβάνουν επιπλέον προσαρμογές όπως η χρονική μεταχείριση επιμέρους

² Οι αποκρατικοποιήσεις έχουν ιδιαίτερη δημοσιονομική μεταχείριση. Αν πρόκειται για χρηματοοικονομικές συναλλαγές, όπως η αγοραπωλησία μετοχών, τότε δεν καταγράφονται καθόλου στο αποτέλεσμα. Αν πρόκειται για πωλήσεις μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, όπως ακίνητα, τότε καταγράφονται στο αποτέλεσμα κατά ESA αλλά όχι στο αποτέλεσμα της ενισχυμένης εποπτείας. Αν τέλος, πρόκειται για έσοδα από εκμετάλλευση δημόσιων περιουσιακών στοιχείων με διατήρηση της ιδιοκτησίας από το κράτος, δηλαδή παραχωρήσεις, τότε καταγράφονται και στο αποτέλεσμα κατά ESA και στο αποτέλεσμα της ενισχυμένης εποπτείας. Ωστόσο, το αντίτιμο της παραχώρησης δεν καταγράφεται εξολοκλήρου στο έτος εισπραξης, αλλά κατανέμεται στα έτη διάρκειας της παραχώρησης με όρους παρούσας αξίας, δηλαδή τα ποσά στα πρώτα έτη είναι σχετικά χαμηλά και αυξάνονται στα επόμενα.

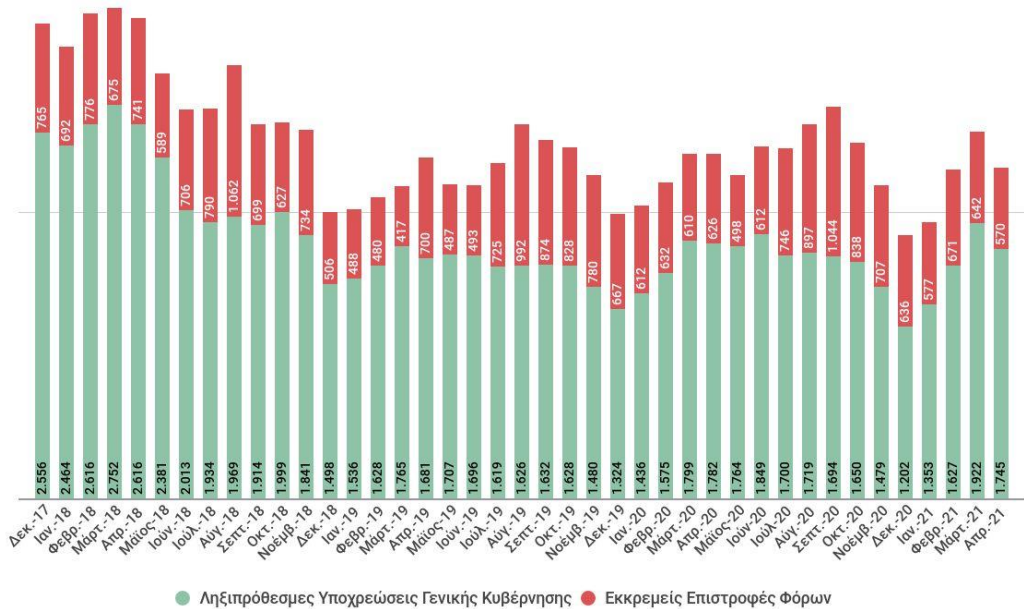
φορολογικών εσόδων, η διαφορά πληρωμών από φυσικές παραλαβές εξοπλιστικών, η διαφορά εισπράξεων από αιτήματα πληρωμής (claims) ΠΔΕ, τα οριστικά στοιχεία μεταβολής των απλήρωτων υποχρεώσεων και εκκρεμών επιστροφών φόρων κ.λπ., οι οποίες απουσιάζουν από τον παραπάνω πίνακα.

2.4. Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις και απαιτήσεις Δημοσίου

Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις δημοσίου

Οι ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις του δημοσίου προς τους ιδιώτες διακρίνονται στις ληξιπρόθεσμες δαπάνες για αγορά αγαθών και υπηρεσιών από τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης και στις εκκρεμείς επιστροφές φόρων.

Διάγραμμα 5 Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις Γενικής Κυβέρνησης, σε εκατ. ευρώ

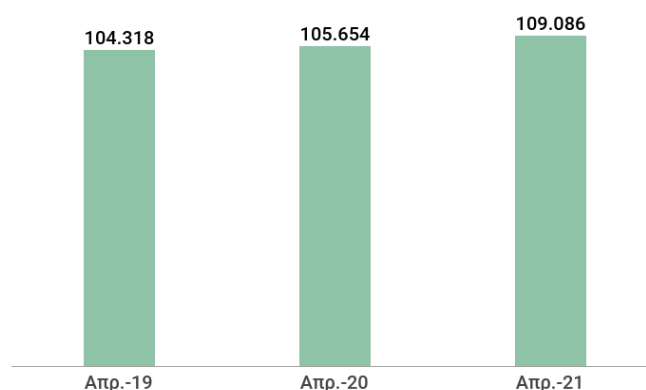

Τον Απρίλιο του 2021 καταγράφηκε μείωση των συνολικών ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων του Δημοσίου κατά 93 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με τον Απρίλιο του 2020. Ειδικότερα, οι ληξιπρόθεσμες οφειλές μειώθηκαν κατά 37 εκατ. ευρώ φτάνοντας τα 1.745 εκατ. ευρώ και οι εκκρεμείς επιστροφές φόρων μειώθηκαν κατά 56 εκατ. ευρώ φτάνοντας τα 570 εκατ. ευρώ.

Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις φορολογούμενων

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΑΑΔΕ, το συνολικό ληξιπρόθεσμο υπόλοιπο³ στο τέλος του Απριλίου του 2021, διαμορφώθηκε στα 109,1 δις ευρώ, αυξημένο κατά 3,4 δις ευρώ σε σχέση με τον Απρίλιο του 2020. Η αύξηση αυτή αναλύεται (α) στις ληξιπρόθεσμες οφειλές προηγούμενου διαστήματος ύψους 1,2 δις ευρώ που βεβαιώθηκαν μεταγενέστερα, (β) στις νέες ληξιπρόθεσμες οφειλές ύψους 7,6 δις ευρώ που δημιουργήθηκαν και (γ) στις εισπράξεις και διαγραφές 5,4 δις ευρώ.

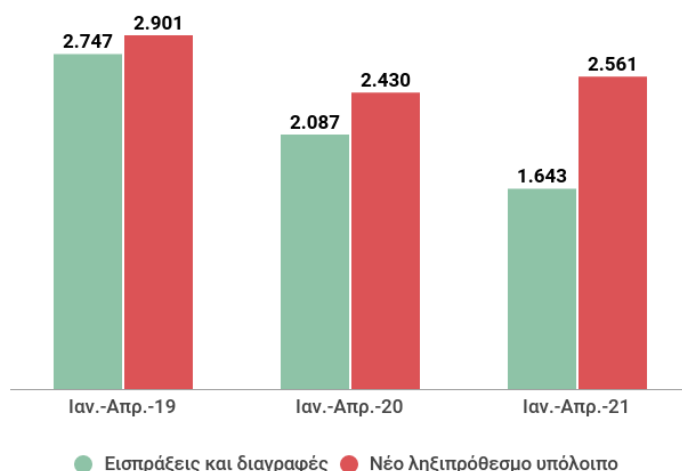
Διάγραμμα 6 Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις φορολογούμενων, σε εκατ. ευρώ

Στην περίοδο Ιανουαρίου-Απριλίου το σύνολο των ληξιπρόθεσμων οφειλών αυξήθηκε κατά 1 περίπου δις ευρώ καθώς οι εκροές από το συνολικό ληξιπρόθεσμο υπόλοιπο, δηλαδή οι εισπράξεις και διαγραφές (1,6 δις ευρώ), ήταν λιγότερες από τις εισροές, δηλαδή τη δημιουργία νέων ληξιπρόθεσμων οφειλών (2,6 δις ευρώ).

³ Το «Συνολικό Ληξιπρόθεσμο Υπόλοιπο» περιλαμβάνει τις συσσωρευμένες οφειλές στο τέλος κάθε μήνα αναφοράς, αθροίζοντας το «παλιό» ληξιπρόθεσμο χρέος, όπως διαμορφώθηκε στις 30/11 του προηγούμενου έτους, με το «νέο» ληξιπρόθεσμο χρέος, όπως διαμορφώθηκε μέχρι τον μήνα αναφοράς και αφαιρώντας εισπράξεις και διαγραφές έναντι «παλιού» και «νέου» ληξιπρόθεσμου χρέους μέχρι τον μήνα αναφοράς.

Διάγραμμα 7 Εισπράξεις-διαγραφές και νέα ληξιπρόθεσμα, σε εκατ. ευρώ⁴

Αναφορικά με τον συνολικό αριθμό των οφειλετών, στο τέλος του Απριλίου του 2021 παρατηρείται αύξηση κατά 20.637 πρόσωπα (φυσικά και νομικά) σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2020 με αποτέλεσμα να διαμορφώνεται στους 3.937.848 οφειλέτες.

Αναλυτικότερα, ο αριθμός των οφειλετών με χρέη έως 10 ευρώ εμφανίζεται μειωμένος σε ετήσια βάση κατά 86.076 οφειλέτες, γεγονός που οφείλεται κυρίως στη διαγραφή, κατά το τελευταίο τρίμηνο του 2020, οφειλών από την ΑΑΔΕ σε οφειλέτες με χρέη ύψους έως και 10 ευρώ κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 44 του ν. 4646/2019. Εντός του ανωτέρω εύρους και συγκεκριμένα στην κατηγορία οφειλής μικρότερη του 1 ευρώ το πλήθος των οφειλετών μειώθηκε κατά 54.034 πρόσωπα, με τον συνολικό αριθμό των οφειλετών να διαμορφώνεται σε 349.877.

Πίνακας 5 Κατανομή πλήθους οφειλετών με χρέη προς τη Φορολογική Διοίκηση

Εύρος οφειλής (ευρώ)	Πλήθος ΑΦΜ οφειλετών κατά την 1/5/2020	Πλήθος ΑΦΜ οφειλετών κατά την 1/5/2021	Μεταβολή πλήθους οφειλετών
<50	931.837	853.435	-78.402
50-500	1.218.394	1.267.193	48.799
500-10.000	1.462.676	1.499.793	37.117
10.000-100.000	259.236	270.245	11.009
100.000-1.000.000	36.787	38.665	1.878
>1.000.000	8.281	8.517	236
Σύνολο	3.917.211	3.937.848	20.637

Πηγή: ΑΑΔΕ

⁴ Το νέο ληξιπρόθεσμο υπόλοιπο υπολογίζεται με χρονική υστέρηση ενός μήνα από την περίοδο αναφοράς. Επομένως για παράδειγμα το νέο ληξιπρόθεσμο υπόλοιπο της περιόδου Ιαν.-Απρ. 2021 αφορά στο διάστημα 1/12/2020-31/3/2021.

Αντίθετα, στις λοιπές κατηγορίες οφειλής διαπιστώνεται αύξηση τόσο στο πλήθος των οφειλετών, όσο και στο ληξιπρόθεσμο υπολοίπο. Ειδικότερα στην κατηγορία οφειλής μεταξύ 50 και 500 ευρώ, στην οποία συσσωρεύεται το 32,2% των οφειλετών, εντοπίζεται η μεγαλύτερη αύξηση στο πλήθος τους σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους (κατά 48.799 οφειλέτες), η οποία συνοδεύεται από αύξηση του ληξιπρόθεσμου υπολοίπου κατά 7 εκατ. ευρώ.

Παράλληλα το μεγαλύτερο μέρος της αύξησης του συνολικού ληξιπρόθεσμου υπολοίπου σε ετήσια βάση πηγάζει από τους οφειλέτες με ύψος οφειλής άνω του 1 εκατ. ευρώ (αύξηση του ληξιπρόθεσμου υπολοίπου σε αυτήν την κατηγορία κατά 2,5 δις ευρώ), ο αριθμός των οποίων σημείωσε αύξηση κατά 236 πρόσωπα. Σημειώνεται ότι στη συγκεκριμένη κατηγορία οφειλής συγκεντρώνεται το 80% του συνολικού ληξιπρόθεσμου υπολοίπου και μόλις το 0,2% των οφειλετών.

Στην αύξηση του ληξιπρόθεσμου υπολοίπου στο εύρος οφειλής άνω του 1 εκατ. ευρώ σημαντική είναι η συνεισφορά των νομικών προσώπων καθώς οι οφειλές που προέρχονται από αυτά αυξήθηκαν κατά 1,8 δις ευρώ, ενώ το ύψος του ληξιπρόθεσμου υπολοίπου τους σε αυτήν την κατηγορία οφειλής άγγιξε στο τέλος του πρώτου τετραμήνου του 2021 τα 63,4 δις ευρώ. Αντίστοιχα το πλήθος των νομικών προσώπων που οφείλουν πάνω από 1 εκατ. ευρώ διαμορφώθηκε στα 5.195, καθώς αυξήθηκε σε ετήσια βάση κατά 160 νομικά πρόσωπα.

Πίνακας 6 Κατανομή ληξιπρόθεσμων οφειλών προς τη Φορολογική Διοίκηση, σε εκατ. ευρώ

Εύρος οφειλής (ευρώ)	Ληξιπρόθεσμες οφειλές κατά την 1/5/2020	Ληξιπρόθεσμες οφειλές κατά την 1/5/2021	Μεταβολή ληξιπρόθεσμων οφειλών
<50	9,6	9,7	0,1
50-500	268,6	275,6	7,0
500-10.000	3.497,1	3.599,2	102,1
10.000-100.000	7.182,8	7.518,0	335,1
100.000-1.000.000	9.970,4	10.424,4	454,0
>1.000.000	84.725,7	87.259,0	2.533,3
Σύνολο	105.654,3	109.085,9	3.431,6

Πηγή: ΑΑΔΕ

Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις ασφαλισμένων

Σύμφωνα με την 1^η Τριμηνιαία Έκθεση Προόδου Έτους 2021 του ΚΕΑΟ, το σύνολο των ληξιπρόθεσμων ασφαλιστικών οφειλών στο τέλος του πρώτου τριμήνου του 2021 διαμορφώθηκε στα 37,8 δις ευρώ⁵, δηλαδή παρουσίασε αύξηση κατά 234,2 εκατ. ευρώ σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο. Η αύξηση αυτή προέρχεται από την αύξηση των πρόσθετων τελών (κατά 359,7 εκατ. ευρώ), καθώς οι κύριες οφειλές σημείωσαν μείωση κατά 125,5 εκατ. ευρώ.

⁵ Οι συνολικές οφειλές περιλαμβάνουν τις κύριες οφειλές ύψους 24,8 δις ευρώ και τα πρόσθετα τέλη ύψους 12,9 δις ευρώ.

Η αύξηση των συνολικών οφειλών προέρχεται από τις νέες εντάξεις οφειλετών (18.952 οφειλέτες με συνολικές οφειλές ύψους 62,4 εκατ. ευρώ), καθώς και από τη δημιουργία νέων οφειλών και την αύξηση των πρόσθετων τελών για τους οφειλέτες που είναι ήδη ενταγμένοι στο ΚΕΑΟ. Από την άλλη μεριά στο πρώτο τρίμηνο του 2021 πραγματοποιήθηκαν εισπράξεις (223,4 εκατ. ευρώ), ενώ συνεχίστηκαν και οι διαγραφές, μειώσεις, συμψηφισμοί οφειλών και εκπτώσεις προσαυξήσεων λόγω ρυθμίσεων.

Σε ετήσια βάση, μείωση παρουσίασε ο αριθμός των μητρώων των οφειλετών κατά 38.442, με αποτέλεσμα ο συνολικός αριθμός των μητρώων με οφειλές σε ασφαλιστικά ταμεία να διαμορφώνεται στο τέλος του πρώτου τριμήνου του 2021 σε 1.979.198 μητρώα. Το μεγαλύτερο μέρος της μείωσης των μητρώων (κατά 43.849) προέρχεται από την κατηγορία οφειλής μεταξύ 500 και 10.000 ευρώ, ενώ αύξηση κατά 21.716 παρουσιάζει ο αριθμός των μητρώων που αφορά σε οφειλές μέχρι 50 ευρώ.

Επιπλέον αύξηση παρατηρείται στις συνολικές οφειλές κατά περίπου 1,4 δις ευρώ σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους, η οποία οφείλεται σε αύξηση των πρόσθετων τελών (κατά 1,5 δις ευρώ), καθώς οι κύριες οφειλές σημείωσαν μείωση κατά 88,7 εκατ. ευρώ. Αναλυτικότερα, στην κατηγορία οφειλής μεταξύ 10.000 και 100.000 ευρώ παρατηρείται η μεγαλύτερη μείωση κύριων οφειλών προς τα ασφαλιστικά ταμεία (κατά 284,6 εκατ. ευρώ). Παράλληλα μείωση σημειώθηκε και στις κύριες οφειλές που ανήκουν στην κατηγορία μεταξύ 500 και 10.000 ευρώ, στην οποία καταγράφεται το μεγαλύτερο μέρος (58%) των μητρώων (μείωση κατά 234,4 εκατ. ευρώ). Αντίθετα, στην κατηγορία οφειλής μεταξύ 100.000 και 1.000.000 ευρώ εντοπίζεται η μεγαλύτερη αύξηση του ύψους των κύριων οφειλών (κατά 270,4 εκατ. ευρώ).

Πίνακας 7 Κατανομή πλήθους μητρώων οφειλετών με χρέη προς τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης⁶

Εύρος οφειλής (ευρώ)	Πλήθος μητρώων οφειλετών πρώτο τρίμηνο 2020	Πλήθος μητρώων οφειλετών πρώτο τρίμηνο 2021	Μεταβολή πλήθους μητρώων οφειλετών
<50	84.739	106.455	21.716
50-500	222.653	201.404	-21.249
500-10.000	1.189.640	1.145.791	-43.849
10.000-100.000	472.989	473.694	705
100.000-1.000.000	45.642	49.756	4.114
>1.000.000	1.977	2.098	121
Σύνολο	2.017.640	1.979.198	-38.442

Πηγή: ΚΕΑΟ

⁶ Τα μητρώα οφειλετών δεν αντιστοιχούν σε διακριτούς οφειλέτες καθώς κάποιοι οφειλέτες έχουν περισσότερα από ένα μητρώα, γεγονός που οφείλεται στην ένταξη οφειλών που δημιούργησαν στον ΕΦΚΑ από το 2017 και μετά ήδη υφιστάμενοι οφειλέτες των τένος Ταμείων (ΟΑΕΕ, ΕΤΑΑ κ.λπ.) και οι οποίες ξεκίνησαν να καταχωρούνται κατά το 2019 σε νέα μητρώα.

Πίνακας 8 Κατανομή κύριων οφειλών προς τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης, σε εκατ. ευρώ

Εύρος οφειλής (ευρώ)	Ληξιπρόθεσμες οφειλές πρώτο τρίμηνο 2020	Ληξιπρόθεσμες οφειλές πρώτο τρίμηνο 2021	Μεταβολή ληξιπρόθεσμων οφειλών
<50	1,3	1,5	0,2
50-500	46,6	40,1	-6,5
500-10.000	3.322,3	3.087,9	-234,4
10.000-100.000	11.165,4	10.880,8	-284,6
100.000-1.000.000	5.985,0	6.255,4	270,4
>1.000.000	4.375,8	4.541,9	166,2
Σύνολο	24.896,3	24.807,6	-88,7

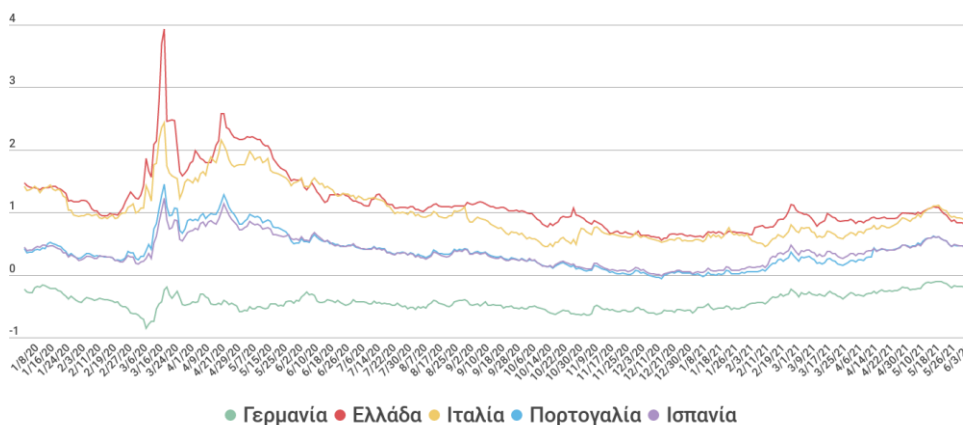
Πηγή: ΚΕΑΟ

2.5. Δημόσιο χρέος

Οι αποδόσεις των δεκαετών τίτλων

Παρά τις αβεβαιότητες στις διεθνείς αγορές, οι αποδόσεις των δεκαετών τίτλων του ελληνικού κράτους παραμένουν σταθερά χαμηλές και έχουν εξισωθεί με εκείνες της Ιταλίας.

Διάγραμμα 8 Αποδόσεις δεκαετών ομολόγων

Η διαφορά (spread) των ελληνικών 10ετών τίτλων από τους αντίστοιχους της Ευρωζώνης έχει περιοριστεί. Συγκεκριμένα, στο τέλος Μαΐου, η διαφορά από τους γερμανικούς τίτλους είχε διαμορφωθεί στις 100,1 μονάδες βάσης, από τους πορτογαλικούς τίτλους στις 35,0 μονάδες βάσης και έχει πέσει κάτω από τους ιταλικούς τίτλους κατά -6,8 μονάδες βάσης.

Καταλυτικό ρόλο στη μείωση των αποδόσεων των ελληνικών κρατικών ομολόγων και στη σύγκλισή τους προς τις αποδόσεις των άλλων χωρών της Ευρωζώνης έπαιξε η συμπερίληψή τους στο έκτακτο πρόγραμμα αγοράς τίτλων λόγω της πανδημίας (PEPP) της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Εκδόσεις ομολόγων και εντόκων γραμματίων

Σύμφωνα με τον ΟΔΔΗΧ, στις 9/6/2021 το ελληνικό δημόσιο άντλησε 2,5 δις ευρώ από την έκδοση δεκαετούς ομολόγου με απόδοση 0,888% ελαφρώς αυξημένη από την έκδοση του Ιανουαρίου του 2021 (με απόδοση 0,807%) και κουπόνι 0,750%. Οι προσφορές των επενδυτών (που ξεπέρασαν τους 300) ανήλθαν σε επίπεδα υψηλότερα των 30 δις ευρώ.

Στη δημοπρασία, έντονη ήταν η συμμετοχή των ξένων επενδυτών (92,0%). Οι κυριότερες συμμετοχές είχαν ως εξής: 24,0% από το Ηνωμένο Βασίλειο, 19,0% από τη Γαλλία, 13% από Γερμανία, 9,0% οι Σκανδιναβικές χώρες, 8,0% από Ιταλία, 5% από Πορτογαλία, 4% από Ισπανία, 8% από την υπόλοιπη Ευρώπη και 2% από τον υπόλοιπο κόσμο. Σχετικά με το είδος των επενδυτών που συμμετείχαν, το 69,0% ήταν Επενδυτές Ιδίων Κεφαλαίων (Real Money Investors), το 22,0% Τράπεζες, το 6,0% ήταν Hedge funds και 3% Κεντρικές Τράπεζες.

Η πρόσβαση του Ελληνικού Δημοσίου στις διεθνείς αγορές με ευνοϊκούς όρους συνεχίστηκε. Σύμφωνα με τον ΟΔΔΗΧ, στις 5/5/2021 το ελληνικό δημόσιο άντλησε 3,0 δις ευρώ από την έκδοση πενταετούς ομολόγου με απόδοση 0,172% αρκετά χαμηλότερη από την έκδοση του Φεβρουαρίου του 2019 (με απόδοση 3,6%) και μηδενικό κουπόνι. Οι προσφορές των επενδυτών (που ξεπέρασαν τους 140) υπερέβησαν τα 20 δις ευρώ και προέρχονταν κυρίως από το εξωτερικό (85%). Το 43% ήταν Διαχειριστές περιουσιακών στοιχείων (Asset Managers), το 35% Τράπεζες, το 14% ήταν Hedge funds, το 5% Ασφαλιστικά-Συνταξιοδοτικά Ταμεία, το 1% κεντρικές τράπεζες και επίσημος τομέας και το υπόλοιπο 1% άλλοι επενδυτές.

Στις 9 Ιουνίου 2021 διενεργήθηκε δημοπρασία εντόκων γραμματίων 52 εβδομάδων ύψους 1.000,0 εκατ. ευρώ. Η απόδοση διαμορφώθηκε στο -0,31%, χαμηλότερη από την έκδοση της 10^{ης} Μαρτίου 2021 (απόδοση -0,22%).

Στις 2 Ιουνίου 2021 διενεργήθηκε δημοπρασία εντόκων γραμματίων 26 εβδομάδων ύψους 625 εκατ. ευρώ. Η απόδοση διαμορφώθηκε στο -0,36%, ελαφρώς μειωμένη από τη δημοπρασία της 28^{ης} Απριλίου 2021 (-0,32%).

Ενθαρρυντικό ήταν το αποτέλεσμα της δημοπρασίας των εντόκων γραμματίων 13 εβδομάδων, που διενεργήθηκε στις 5 Μαΐου 2021, ύψους 625 εκατ. ευρώ. Η απόδοση διαμορφώθηκε στο -0,40% χαμηλότερη από τη δημοπρασία της 7^{ης} Απριλίου 2021 (-0,32%).

3. Διαρθρωτικές εξελίξεις

3.1. Κοινωνική ασφάλιση

Η εκτέλεση του προϋπολογισμού των ασφαλιστικών ταμείων για το πρώτο τρίμηνο του 2021 εμφανίζει πλεόνασμα 91 εκατ. ευρώ, μειωμένο κατά 173 εκατ. ευρώ σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2020 (264 εκατ. ευρώ), καθώς τα έσοδα είναι αυξημένα κατά 36 εκατ. ευρώ και οι δαπάνες αυξημένες κατά 210 εκατ. ευρώ, κυρίως λόγω των αυξημένων δαπανών για καταβολή συντάξεων, γεγονός που σε μεγάλο βαθμό εξηγείται από τη μείωση του πλήθους των εκκρεμών και ληξιπρόθεσμων αιτήσεων συνταξιοδότησης τον Μάρτιο 2021 έναντι του Μαρτίου 2020, όπως αναλυτικά φαίνεται στον Πίνακα 10.

Ειδικότερα, στο τρίμηνο Ιανουαρίου-Μαρτίου 2021, τα έσοδα από εισφορές και ρυθμίσεις οφειλών είναι μειωμένα κατά 80 εκατ. ευρώ και οι μεταβιβάσεις από τον κρατικό προϋπολογισμό είναι αυξημένες κατά 124 εκατ. ευρώ, ενώ οι εισπράξεις υπέρ τρίτων είναι αυξημένες κατά 73 εκατ. ευρώ και τα άλλα έσοδα μειωμένα κατά 81 εκατ. ευρώ.

Πίνακας 9 Εκτέλεση προϋπολογισμού κοινωνικής ασφάλισης, Ιανουάριος – Μάρτιος 2021, σε εκατ. ευρώ

	Α Τρίμηνο 2020	Α Τρίμηνο 2021	Διαφορά
ΕΣΟΔΑ	10.707	10.743	36
Εισφορές και ρυθμίσεις οφειλών	3.797	3.717	- 80
Μεταβιβάσεις από κρατικό προϋπολογισμό	3.400	3.524	124
Εισπράξεις υπέρ τρίτων	2.913	2.986	73
Άλλα έσοδα	597	516	- 81
ΔΑΠΑΝΕΣ	10.443	10.653	210
Συντάξεις (κύριες και επικουρικές)	7.087	7.251	164
Άλλες παροχές και εφάπαξ	184	211	27
Αποδόσεις προς τρίτους	2.931	2.889	- 42
Άλλες δαπάνες	240	302	62
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ	264	91	- 173

Σημείωση: Οι μικρές αποκλίσεις στα σύνολα οφείλονται σε στρογγυλοποιήσεις.
Πηγή: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

Οι δαπάνες για την καταβολή συντάξεων (κύριων και επικουρικών) είναι αυξημένες κατά 164 εκατ. ευρώ, οι άλλες παροχές και εφάπαξ αυξημένες κατά 27 εκατ. ευρώ, οι αποδόσεις προς τρίτους είναι μειωμένες κατά 42 εκατ. ευρώ και οι άλλες δαπάνες αυξημένες κατά 62 εκατ. ευρώ.

Στο τέλος Μαρτίου 2021 ο e-ΕΦΚΑ κατέβαλλε 2.703.848 συντάξεις (που αντιστοιχούν σε 2.433.926 συνταξιούχους), αριθμός μειωμένος σε σχέση με τον Δεκέμβριο 2020 που

καταβλήθηκαν 2.711.870 συντάξεις (σε 2.446.506 συνταξιούχους), αλλά και σε σχέση με το Α' τρίμηνο 2020 (2.721.791 συντάξεις σε 2.467.247 συνταξιούχους).

Σύμφωνα με τα στοιχεία που έθεσε στη διάθεσή μας ο e-ΕΦΚΑ και τα στοιχεία της έκθεσης “ΑΤΛΑΣ” Μαρτίου 2021, ο συνολικός αριθμός εκκρεμών αιτήσεων συνταξιοδότησης⁷ μειώθηκε από 153.887 στο τέλος του 4ου τριμήνου 2020 (και εκτιμώμενη δαπάνη⁸ περίπου 591,8 εκατ. ευρώ) σε 134.288 (και εκτιμώμενη δαπάνη περίπου 511,7 εκατ. ευρώ) στο τέλος του 1ου τριμήνου 2021. Οι ληξιπρόθεσμες (εκκρεμείς πάνω από 90 ημέρες) αιτήσεις συνταξιοδότησης μειώθηκαν από 121.764 στο τέλος Δεκεμβρίου 2020 (εκτιμώμενη δαπάνη περίπου 572,7 εκατ. ευρώ) σε 103.814 στο τέλος Μαρτίου 2021 (εκτιμώμενη δαπάνη περίπου 493,6 εκατ. ευρώ). Στον επόμενο πίνακα φαίνεται η εξέλιξη των εκκρεμών και των ληξιπρόθεσμων αιτήσεων συνταξιοδότησης στο τέλος κάθε τριμήνου για τα έτη 2019 - 2021, καθώς και η σχετική εκτιμώμενη δαπάνη⁹.

Πίνακας 10 Αριθμός και εκτιμώμενα ποσά εκκρεμών και ληξιπρόθεσμων αιτήσεων συνταξιοδότησης στο τέλος κάθε τριμήνου κατά τα έτη 2019-2021 (ποσά σε ευρώ)

	Εκκρεμείς συντάξεις	Οφειλόμενο ποσό εκκρεμών συντάξεων (εκτίμηση)	Ληξιπρόθεσμες συντάξεις	Οφειλόμενο ποσό ληξιπρόθεσμων συντάξεων (εκτίμηση)
1 ^ο Τρίμηνο 2019	124.127	443.397.944	92.077	432.121.222
2 ^ο Τρίμηνο 2019	135.047	474.216.997	103.175	462.580.908
3 ^ο Τρίμηνο 2019	151.975	542.875.482	116.737	530.204.782
4 ^ο Τρίμηνο 2019	162.633	590.399.213	125.530	575.444.845
1 ^ο Τρίμηνο 2020	168.989	635.204.683	135.278	621.881.701
2 ^ο Τρίμηνο 2020	173.314	693.288.729	145.326	685.696.899
3 ^ο Τρίμηνο 2020	176.460	684.463.622	142.244	671.684.023
4 ^ο Τρίμηνο 2020	153.887	591.771.249	121.764	572.709.084
1 ^ο Τρίμηνο 2021	134.288	511.734.280	103.814	493.620.594

Πηγή: “ΑΤΛΑΣ” Μαρτίου 2021

Σημειώνεται ότι ο αριθμός των νέων αιτήσεων για συνταξιοδότηση στον e-ΕΦΚΑ αυξάνεται από το 2017 (145.555 νέες αιτήσεις) μέχρι το 2019 (165.136 νέες αιτήσεις), μειώνεται το 2020 (159.467 νέες αιτήσεις), ενώ για το 2021 ο αριθμός των νέων αιτήσεων κύριας σύνταξης αναμένεται να μειωθεί περαιτέρω (σύμφωνα με τον e-ΕΦΚΑ, το πλήθος των νέων αιτήσεων κύριας σύνταξης εκτιμάται περίπου στις 155.000 συνολικά για το 2021).

⁷ Δεν περιλαμβάνονται εκείνες που αφορούν συνταξιοδότηση με διεθνείς κανόνες.

⁸ Η δαπάνη αυτή αφορά το οφειλόμενο καθαρό ποσό στους δικαιούχους, δηλαδή το ποσό που προκύπτει αν από το μικτό ποσό αφαιρεθεί η κράτηση υπέρ ΕΟΠΥΥ (6%) και του φόρου εισοδήματος.

⁹ Επισημαίνεται ότι πιθανές διαφορές με τα στοιχεία που αναφέρονταν σε προηγούμενες εκθέσεις μας οφείλονται σε αναθεώρηση των σχετικών στοιχείων από τις αρμόδιες υπηρεσίες του e-ΕΦΚΑ.

3.2. Κοινωνική πρόνοια

Ο Οργανισμός Προνοιακών Επιδομάτων Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΟΠΕΚΑ), το 2021 (μέχρι και τον Μάρτιο), έχει καταβάλει 770 εκατ. ευρώ.

Πίνακας 11 Δαπάνη καταβολής επιδομάτων ΟΠΕΚΑ, Α τρίμηνο 2020-2021, σε ευρώ

	Α Τρίμηνο 2020	Α Τρίμηνο 2021
Στέγασης	91.602.286	97.161.970
Ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα	150.220.894	174.372.010
Αναπηρικά	203.087.096	208.624.892
Ανασφάλιστοι υπερηλίκες	24.742.335	21.972.960
Επίδομα κοινωνικής αλληλεγγύης υπερηλίκων	9.956.722	12.566.085
Γέννησης*	7.413.000	38.972.000
Οικογενειακά	117.875.666	137.997.132
Πρόγραμμα “ΓΕΦΥΡΑ”	-	72.840.787
Άλλα επιδόματα	2.398.730	5.570.862**
ΣΥΝΟΛΟ	607.296.729	770.078.698

Σημείωση: Στα “Άλλα επιδόματα” περιλαμβάνονται τα επιδόματα στεγαστικής συνδρομής, ομογενών, ορεινών & μειονεκτικών περιοχών, τα έξοδα κηδείας, η συνεισφορά του Δημοσίου στα κόκκινα δάνεια και το επίδομα στα προστατευόμενα τέκνα θανόντων σε φυσικές καταστροφές.

* Το επίδομα γέννησης έχει τεθεί σε ισχύ τον Ιανουάριο 2020 και καταβλήθηκε για πρώτη φορά τον Μάρτιο 2020.

** Περιλαμβάνει και τις καταβολές του επιδόματος ορεινών & μειονεκτικών περιοχών, όπου περιλαμβάνονται και περιπτώσεις που είχαν παρουσιάσει προβλήματα (οι καταβολές του επιδόματος δεν είναι μηνιαίες).

Πηγή: ΟΠΕΚΑ

Ενδεικτικά, για προνοιακά αναπηρικά επιδόματα καταβλήθηκαν περίπου 208,6 εκατ. ευρώ, για επιδόματα στέγασης και στεγαστικής συνδρομής περίπου 97,2 εκατ. ευρώ. Για οικογενειακά επιδόματα και επιδόματα παιδιών καταβλήθηκαν περίπου 198 ευρώ (στα οποία περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, περίπου 39 εκατ. ευρώ για επίδομα γέννησης σε 37.892 δικαιούχους και 21.000 ευρώ σε προστατευόμενα τέκνα θανόντων σε φυσικές καταστροφές). Δαπάνη περίπου 174,4 εκατ. ευρώ αφορούσε την καταβολή του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος, ενώ καταβλήθηκαν περίπου 12,6 εκατ. ευρώ ως επίδομα κοινωνικής αλληλεγγύης υπερηλίκων και 22 εκατ. ευρώ σε ανασφάλιστους υπερηλίκες. Η συνεισφορά του Δημοσίου για την προστασία της κύριας κατοικίας οφειλετών (κόκκινα δάνεια) ανήρθε σε 735.078 ευρώ, ενώ για το πρόγραμμα “Γέφυρα” (πρόγραμμα επιδότησης α’ κατοικίας ως μέτρο προστασίας των πολιτών απέναντι στις επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19), η πρώτη καταβολή του οποίου έγινε τον Νοέμβριο 2020, καταβλήθηκαν κατά το α’ τρίμηνο 2021 72,8 εκατ. ευρώ.

Στον επόμενο πίνακα φαίνεται αναλυτικά ο αριθμός των δικαιούχων επιδομάτων του ΟΠΕΚΑ, ανά επίδομα ανά μήνα.

Έκθεση Α τριμήνου 2021

Πίνακας 12 Αριθμός δικαιούχων επιδομάτων ΟΠΕΚΑ, 1ο τρίμηνο 2020-2021

	Α Τρίμηνο 2020			Α Τρίμηνο 2021		
	ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	ΜΑΡΤΙΟΣ	ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	ΜΑΡΤΙΟΣ
Στέγασης	245.632	251.883	257.626	258.058	265.361	271.644
Ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα	245.961	231.311	231.659	263.079	266.495	269.948
Αναπηρικά	157.464	159.281	158.102	168.730	168.817	169.720
Ανασφάλιστοι υπερήλικες	23.029	22.859	22.634	20.904	20.616	20.382
Επίδομα κοινωνικής αλληλεγγύης υπερηλικών	11.551	11.786	11.941	14.274	14.485	14.821
Γέννησης			7.203	12.703	12.660	12.529
Οικογενειακά		17.042	508.056			627.113
Πρόγραμμα “ΓΕΦΥΡΑ”				69.443	72.134	72.581
Άλλα επιδόματα	9.246	9.091	9.250	14.121	14.202	11.499

Σημείωση: Στα “Άλλα επιδόματα” περιλαμβάνονται τα επιδόματα στεγαστικής συνδρομής, ομογενών, ορεινών & μειονεκτικών περιοχών, τα έξοδα κηδείας, η συνεισφορά του Δημοσίου στα κόκκινα δάνεια και το επίδομα στα προστατευόμενα τέκνα θανάτων σε φυσικές καταστροφές.

* Το επίδομα γέννησης έχει τεθεί σε ισχύ τον Ιανουάριο 2020 και καταβλήθηκε για πρώτη φορά τον Μάρτιο 2010.

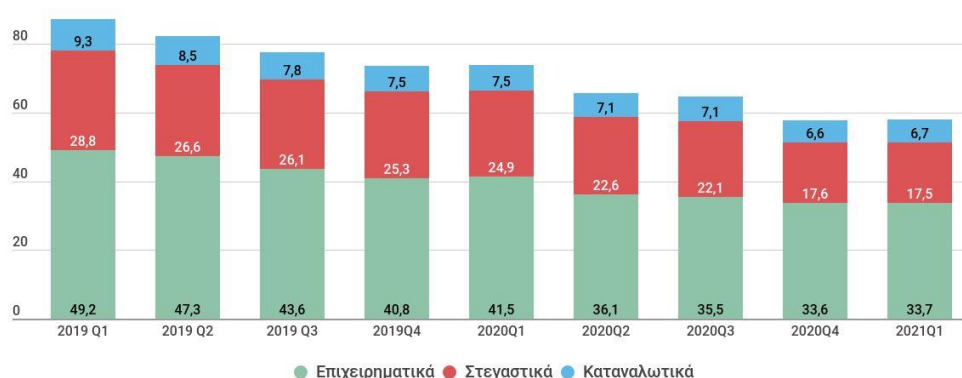
** Η πρώτη καταβολή για το πρόγραμμα ΓΕΦΥΡΑ έγινε τον Νοέμβριο 2020.

Πηγή: ΟΠΕΚΑ

3.3. Τράπεζες

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος (ΤτΕ), οι ελληνικές τράπεζες σημείωσαν πρόοδο στη μείωση των ΜΕΔ, τα οποία διαμορφώθηκαν στο τέλος Μαρτίου 2021 σε 57,9 δις ευρώ, μειωμένα κατά 16,1 δις ευρώ συγκριτικά με το τέλος Μαρτίου 2020.

Διάγραμμα 9 Εξέλιξη μη εξυπηρετούμενων δανείων, σε δις ευρώ

Τον Μάρτιο 2021 ο λόγος των ΜΕΔ¹⁰ προς το σύνολο των δανείων παρέμεινε σε υψηλό επίπεδο (32,9%). Ως προς τις επιμέρους κατηγορίες χαρτοφυλακίων, ο λόγος διαμορφώθηκε σε 34,0% για το στεγαστικό, 43,7% για το καταναλωτικό και 30,8% για το επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο.

Σύμφωνα με την Έκθεση Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας για το 2021 (Ιανουάριος 2021), η Τράπεζα της Ελλάδος εκτιμά ότι θα δημιουργηθούν 8-10 δις ευρώ νέων ΜΕΔ το 2021, εξαιτίας των επιπτώσεων της πανδημίας.

¹⁰ Τα στοιχεία αφορούν σε εντός ισολογισμού δάνεια (προ προβλέψεων) των Ελληνικών εμπορικών και συνεταιριστικών τραπεζών που λειτουργούσαν στην υπό μελέτη περίοδο. Στα μη εξυπηρετούμενα δάνεια (ΜΕΔ) περιλαμβάνονται δάνεια με καθυστέρηση μεγαλύτερη των 90 ημερών και δάνεια αβέβαιης είσπραξης χωρίς τη ρευστοποίηση εξασφάλισης, ανεξαρτήτως ημερών καθυστέρησης. Δεν περιλαμβάνονται “ανοίγματα” σε χρεωστικά μέσα εκτός δανείων ούτε στοιχεία εκτός ισολογισμού (π.χ. εγγυητικές επιστολές).